

Pääkirjoitus – Editorial
Olavi Koivukangas

Venke Åsheim Olsen
**The Finnish Minority
Situation in Norway**

Kati Mustonen
**Brysselissä työskentelevien
suomalaisten ekspatriaattien
sopeutuminen**

Tellervo Kähärä
**How Finnish Are the
Thunder Bay Finns?**

Hill Kulu
**Praktisen syllogismin mallista
muuttoliiketutkimuksessa**

Tiedotuksia – Notices

Kirjat – Books

**Saapuneita julkaisuja –
Publications received**

1994

SIIRTOLAISUUS

1

MIGRATION

Siirtolaisuus – Migration

21. vuosikerta – 21th year

Siirtolaisuusinstituutti • Migrationsinstitutet • Institute of Migration
Piispankatu 3, FIN-20500 Turku, Finland
puh./tel. (9)21-23 17 536, fax (9)21-23 33 460

- *Päätoimittaja/Editor-in-Chief*: Olavi Koivukangas
- *Toimitussihteeri/Editorial Assistant*: Taimi Sainio
- *Toimittajat/Editors*: Maija-Liisa Kalhama, Krister Björklund
- *Taitto/Lay-Out*: Taimi Sainio
- *Toimituskunta/Editorial Board*: Siirtolaisuusinstituutin hallitus/
Administrative Board of the Institute of Migration
- *Tilaushintaa*: 40 mk/vuosi (4 numeroa), PSP 800011-495903
- *Subscriptions*: Finland and Scandinavia 40 FIM,
other countries \$12.00 a year (4 issues)

Siirtolaisuusinstituutin hallitus/ Administrative Board of the Institute of Migration

hallituksen puheenjohtaja:
rehtori (SSKH) *Tom Sandlund*,
Åbo Akademi ja Helsingin
yliopisto

toiminnanjohtaja *Martti Häikiö*,
Suomi-Seura r.y.

apulaisprofessori *Olli Kultalahti*,
Tampereen yliopisto

neuvotteleva virkamies *Risto Laakkonen*,
Työministeriö

toimistopäällikkö *Jukka Leino*,
Ulkoasiainministeriö

rakennusneuvos *Raimo Narjus*,
Suomen Kuntaliitto

ohjelmajohtaja *Aimo Pulkkinen*,
Väestöliitto

suunnittelusihteeri *Heikki Silpola*
Turun kaupunki

professori *Keijo Virtanen*,
Turun yliopisto

Henkilökunta/Staff

Olavi Koivukangas
johtaja /Director

Krister Björklund
tutkimussihteeri (virka vapaa)/
Research Secretary (off duty)

Maija-Liisa Kalhama
osastosihteeri/Departmental Secretary

Seija Sirkkä
toimistosihteeri/Bureau Secretary

Anne Virtanen
toimistovirkailija (virka vapaa)/
Administrative Clerk (off duty)

Taimi Sainio
va. kirjastovirkailija/Librarian

Jouni Korkiasaari
erikoistutkija/Senior Research Officer

Minna Domander, Timo Virtanen
tutkijat/Research Officers

Hill Kulu, Eve Kyntäjä
vierailevat tutkijat/Visiting Scholars

Matti Kumpulainen
siirtolaisrekisterisihteeri/Registrar,
Emigrant Register

Sirkka-Liisa Laurila, Elisabeth Uschanov
siirtolaisrekisterivirkailijat/Emigrant
Register Officers

Mari Niemi, Piija NüTTYkoski
arkisto- ja toimistoapulaiset/
Archives and Office Assistants

Ilse-Mari Söderholm
tutkimusapulainen/
Research Assistant

Kansi: Venke Åsheim Olsenin artikkeli käsittelee Pohjois-Norjan suomalaisväestön asemaa. (Kuva: Samuli Paulaharju/Museovirasto; SI/VA/Norja)

Cover: The article of Venke Åsheim Olsen deals with the situation of the Finnish population in North Norway (Photo: Samuli Paulaharju/Museovirasto)

Pakolais- ja siirtolaisuuspolitiikan periaatteet muotoutuvat

Silloin tällöin kuulee väitettävän, että Suomella ei ole siirtolaisuuspolitiikkaa. Tämä ei pidä paikkaansa.

Vuonna 1992 yhdistettiin työministeriön yhteydessä toiminut Siirtolaisuusasiain neuvottelukunta ja sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä ollut Pakolaisasiain neuvottelukunta Pakolais- ja siirtolaisuusasiain neuvottelukunnaksi (PAKSI). Vuoden 1993 lopussa valmistui sen ensimmäinen merkittävä saavutus, perusteellinen kannanotto Suomen ajankohtaisiin pakolais- ja siirtolaisuuskysymyksiin.

Ajankohta tällaiselle kannanotolle on otollinen. Euroopan talousaluesopimuksen (ETA) astuttua voimaan 1.1.1994 erityistä merkitystä on työvoiman vapaalla liikkuvuudella. Tosin ETA:n toteutumisen ei arvioida johtavan merkittävään ulkomaalaisten muuttoon Suomeen. Sen sijaan nuorten ja hyvin koulutettujen suomalaisten muuton erityisesti läntiseen Eurooppaan arvellaan lisääntyvän.

PAKSI:n kannanotto luovutetaan maaliskuussa pääministeri Esko Aholle. Toivottavaa olisi, että hallitus mietinnön pohjalta tekisi mahdollisimman pian oman kannanottonsa Suomen pakolais- ja siirtolaisuuspolitiikan linjanvedoiksi ja mahdollisesti antaisi myös eduskunnalle selonteon Suomen pakolais- ja siirtolaisuuspolitiikasta. Nämä asiat — jos mitkään — liittyvät kiinteästi Euroopan yhdentymiskehitykseen. Neuvottelukunta pitää tärkeänä myös sitä, että Suomi jatkaa perinteistä pohjoismaista yhteistyötä pakolaisuus- ja siirtolaisuuspolitiikassa.

PAKSI pitää välttämättömänä, että Suomella on selkeät päämäärät ja suuntaviivat pakolais- ja siirtolaisuusasioissa, ottaen huomioon Euroopan nykyisen kehitysvaiheen asettamat velvoitteet ja haasteet. Tulevien vuosikymmenten aikana Suomeenkin tulee muodostumaan kasvavia etnisiä ryhmiä ja vähemmistöjä. Kannanoton tarkoituksena on määrittää, miten Suomen tulisi kehittää yhteiskuntaansa suvaitsevan vuorovaikutuksen yhteisöksi sekä vaikuttaa kansainvälisellä tasolla kehitykseen, johon kuuluu vapaa liikkuvuus ja suojan antaminen sitä tarvitseville ihmisille.

Kannanotossa pohditaan myös Suomen tulevaa väestökehitystä. Kansallisena lähtökohtana voisi olla väestön nykyinen taso ja mahdollisesti sen hallittu kasvataminen. Neuvottelukunnan mielestä perhepolitiikan keinoilla aikaansaataavaa syntyvyyden lisäystä voitaisiin täydentää ulkomailta tulevilla maahanmuuttajilla. Heikosta työllisyystilanteesta johtuen ei lyhyellä aikavälillä ole tarvetta positiiviseen muuttotaseeseen. Periaatteessa maahanmuuton taso tulisi pitää mahdollisimman riippumattomana suhdannevaihteluista. Väestökehityksen kannalta 10 000 henkilön vuosittainen muuttovoitto olisi toivottavaa. Neuvottelukunta korostaa myös, että Suomelle tulisi laatia kokonaisvaltainen väestöpoliittinen ohjelma.

Suomi on kehittymässä monikulttuurimaaksi ja Suomeen asettuneet ulkomalaiset tulisi nähdä ennen kaikkea voimavarana ja uusina mahdollisuuksina. Vastaavasti suomalaiset voivat entistä helpommin hakeutua opiskelemaan ja työhön ulkomaille — ja mahdollisesti palata sieltä sitten aikanaan takaisin hyödyntämään suomalaista yhteiskuntaa. Ulkosuomalaisiin ja heidän jälkeläisiinsä tulisi pitää kiinteää yhteyttä ja nähdä ulkosuomalaiset mm. ulkomaankauppaa ja kulttuuri-vientiä palvelevana voimavarana.

Nykyään Suomen pakolais- ja siirtolaisuusasioita hoitaa kuusi ministeriötä. Neuvottelukunta korostaakin eri ministeriöiden välisen yhteistyön merkitystä. Hyvä hallinto edellyttää myös tutkimuksia ja selvityksiä ajankohtaisista asioista. PAKSI pitää tärkeänä tutkimus- ja tilastotoiminnan kehittämistä ja toteaa: "Luontevimmin tämä tapahtuisi alan ainoan tutkimuslaitoksen, Turussa toimivan Siirtolaisuusinstituutin kautta."

PAKSI:n perusteellinen työ, ja sen pohjalta mahdollisesti hallituksen nimissä annettavat pakolais- ja siirtolaisuuspolitiikan periaatelinjaukset, toivottavasti käynnistävät keskustelun myös eduskunnan piirissä, julkisessa sanassa ja laajemminkin koko yhteiskunnassa. Näin rakentaisimme suomalaista, entistä suvaitsevampaa yhteistyön kansakuntaa, joka tuntee vastuuta sekä oman maan että koko ihmiskunnan tulevaisuudesta.

Olavi Koivukangas

Shaping the Principles for Refugee and Immigration Policies

From time to time, one hears the misleading assertion that Finland has no immigration policy.

In 1992, the Ministry of Labour's Commission on Migration Affairs and the Refugee Commission at the Ministry of Social Affairs and Health were combined, to form the new Refugees and Migration Commission (PAKSI). By the end of 1993, the new Commission had completed its first major achievement: a Report on current refugee and migration issues in Finland.

This Report came at an appropriate time. The implementation on 1 January 1994 of the European Economic Area treaty involves a significant increase in the mobility of labour, and although in practice this is not expected to lead to major inflows into Finland, increased movement is, on the other hand, predicted from Finland to Western Europe by young people and persons with high levels of education.

The PAKSI Commission's Report will be submitted to the Prime Minister, Esko Aho, in March 1994. It contains a painstaking overview of the present situation. In view of the close link between these issues and European integration, it is a matter

of some urgency that the Finnish Government should draw up an official statement on Finnish refugee and immigration policy on the lines suggested in the PAKSI Report, and possibly submit a statement on these questions to Parliament. The Commission also stresses the importance of maintaining traditional Nordic co-operation with respect to refugee and migration policies.

The PAKSI Commission considers it essential for Finland to establish clear objectives and guidelines in refugee and migration matters, having regard to the obligations and challenges generated by the current state of development in Europe. The next few decades are likely to see the emergence in Finland, as elsewhere, of growing ethnic communities and minorities. The purpose of the Report is to outline how Finland can develop its society into a community of tolerant dialogue, and on the international level work to promote freedom of movement and the provision of asylum for those in need.

The Commission's Report also considers future demographic trends in Finland, assuming the present level of population or possibly its controlled expansion. The Commission supports the promotion of natural increase through family policies, supplemented by immigration from abroad. Although, in view of the current unemployment situation, there is no need for net immigration in the immediate future, the level of immigration should in principle not be dependent upon fluctuations in the economy. In terms of demographic development, a desirable annual intake would comprise 10 000 persons. The Commission also emphasizes the need for an overall demographic policy programme for Finland.

Finland is beginning to evolve into a multicultural society, and it will be important that the foreigners who settle in Finland are seen as a valuable resource enriching the community. Correspondingly, it will be easier for Finns, too, to move abroad for study or employment, possibly later to return for the fuller benefit of Finnish society. Close contacts must be maintained with Finns abroad and their descendants, who will constitute an important resource furthering foreign trade and cultural exports.

Responsibility for refugee and migration affairs in Finland is currently spread among six ministries, and the Commission stresses the importance of collaboration between the different ministries. Good administration also depends upon up-to-date investigations; the PAKSI Commission stresses the importance of developing research and statistics, and urges that the most natural way to do this would be through the only Finnish research institute in this field, the Institute of Migration in Turku.

It is to be hoped that this thorough Report by the Refugees and Migration Commission, and the refugee and migration policy guidelines to be subsequently laid down by the government, will stimulate wider discussion in Parliament, the media, and throughout Finnish society in general. In this way we will be able to build a Finnish nation more tolerant and more collaborative, which can recognize its responsibility for the future not only of this country but of the whole of mankind.

Olavi Koivukangas

Venke Åsheim Olsen

The Finnish Minority Situation in Norway

In the 1990s, heated ethnopolitical debates have been going on, especially in the regional newspapers of Northern Norway. The ethnopolitical perspective is not new. A continuous debate on Sami issues has also been taking place, especially in northern and central Norwegian newspapers, nowadays from an indigenous rather than a minority perspective.

The new aspect is that the Finnish situation is being publicly debated on a regional and even on a national level — and in a rather open atmosphere, sometimes quite polemically. In 1990 a regional and national media debate took place amongst academics on the situation of the Finnish-speaking minority in Norway. This concerned the question of ethical attitudes towards minority matters in research and especially in linguistic research. In 1991 the issue was the legal status of those whose ancestors were Finnish-speaking emigrants from Sweden and Finland. Public participants were persons affiliated to the Finnish minority. During 1992 and 1993 the government has come on the arena (Nordlys, March 1993).

Venke Åsheim Olsen, Ethnologist. Research on Finnish minority culture at Tromsø Museum 1973–74, 1982–86, Sør-Varanger Museum 1987–88.

In 1991 a major question which seemed to be hanging in the air was: **When do immigrants cease to be immigrants, and when do they become a minority?** Is it when they get Norwegian citizenship? Is it when the descendants stop speaking the language of the immigrants? Another major issue was: **What rights do minorities in fact have in relation to the rest of the population of the country?** (Olsen 1992.)

An international declaration of minorities is in the making. Already in 1984, a Sami Rights Committee, set up by the Norwegian government, made known the preliminary work in the United Nations on a declaration on minority rights (NOU 1984:18, p. 238). The General Assembly of the UN decided at its 45th session on 18th December 1990 to encourage the Commission on Human Rights to complete the final text of the draft Declaration on the rights of persons belonging to national, ethnic, religious and linguistic minorities.¹⁾

This article is an attempt to look more deeply into issues concerning the Finnish minority culture, which are now mature enough to be lifted to a more formal legal level in national social policy in Norway. These issues concern a general discussion about the situation of all ethnocultural minorities in the state, not only the Finns. It is in fact an aspect of the international discourse on Universal Human Rights,

and a forthcoming declaration of collective minority rights. However, in this article I shall concentrate on the Finnish situation in Norway, and especially the North Norwegian Finnish minority. Finally I point out various fields of jurisdiction which are relevant for the discussion about immigrants and minorities and the protection of basic human rights.

The Newspaper Debate in 1991

In Norwegian ethnic tradition one term for the North Norwegian Finn is the ancient term *kven* (sometimes anglicized to Quain). *Finne* is the term most often used for an inhabitant of the old Finnish settlement area in South Eastern Norway, though these, also called 'Forest Finns', have also been officially named *kvenser* in Norway. The term *finlander* (Finlander) in Northern Norway has also been common in the 19th and the 20th century, meaning both a Finnish-speaking immigrant or a descendant of Finnish-speaking immigrants from Finland or Sweden (the Swedish Torne valley). In the early 18th century, the Finnish speaking settlers were termed "Lapplandish peasants of the Finlandic nation".

In the 18th century, Finland was just a province within the Swedish realm. The ethnic label *finlander* did not have the same geopolitical connotations as in the 19th century. From 1809 Finland was no longer part of Sweden's territorial jurisdiction, but under the jurisdiction of the Russian Tzar as a Grand Duchy. In Norway the term *finlander* has kept its ethnosocial meaning until today in northern local tradition. During the 19th and 20th centuries, the etymological meaning of *finlander*, in the ethnoterritorial sense, has been transformed from a provincial and regional definition to a ethnonational and a state definition. A finn in Norwegian

ethnic and national tradition is, on the other hand, a Sami (cf. the difference from *finne*). A Sami is also a *lapp* in Norwegian as in the Swedish ethnic tradition, while *lappalainen* is the Finnish ethnic term for Sami.

The discussion in North Norwegian newspapers about the rights of Finnish-speakers and others of Finnish descent in North Norway started with an interview in the Sami paper *Ságat* in April 1991. In May 1991, this was also published in *Met Ruijassa*, the paper for members of the organization *Norske Kvenser Forbund* (NKF). The Saga-journalist interviewed Einar Niemi, professor in history, about the folkname (ethnonym) of *kven*. The professor was engaged by the NKF to elucidate this concept, which has been the focus of interest for researchers since 18th century (Olsen 1985, Julku 1986).

Professor Niemi emphasized in the interview that *kven* was suitable for him as a descendant of Finnish immigrants with Finnish as their mother tongue. He could not find any other term to replace it. "For one who has lost the mother tongue and who is not a personal carrier of tradition and culture, the concept *finlander* is hardly satisfactory. The term *kven* covers this exactly," he stated. (*Ságat*, *Met Ruijassa*).

Olav Beddari, a school headmaster, argued point by point against central assertions in the interview about the use of the *kven*-name amongst people of Finnish descent. In his opinion people had no problem calling themselves *suomalainen* (Finn) or *norjansuomalainen* (Norwegian-Finn/Norwegian-Finnish).

Thereafter the media debate left the main track. Though heated, the ongoing newspaper debate was important, whether one agrees or not with the viewpoints.

A Need for a "Kven Act"?

Have *kvenner* rights? Must Finnish-speakers and descendants of Finnish-speaking immigrants have their own law for their specific Finnish situation in Norway, as the Samis have legal rules about Sami conditions in Norway? At a Nordic cultural conference in Tromsø in August 1992, the NKF-leader Bjørnar Seppola took up the question directly with Norway's Prime Minister. The Prime Minister agreed that the *kven*-question needed an answer (Nordlys, 30.08.1992).

The opinion of the earlier mentioned headmaster Olav Beddari was that the Finnish-speakers are protected by laws which already exist for Norwegian citizens, and also by the mutual Nordic legal rules which are valid for other Nordic citizens who move to Norway. We ought to remember that minority languages in Norway, Sweden and Finland are majority languages in the neighbouring countries.

In the NKF leader Seppola's opinion, *kvenner* seen as a national minority have certain rights which NKF wants to clarify. However, representatives of NKF have also communicated through the media that they wish the status of an indigenous population for the Finnish minority.

At NKF's first national assembly in Tromsø 22nd–23rd September 1990 a member of the NKF committee (a former NFK-leader) was quoted in *Met Ruijassa*, May 1991: "Our country has to take responsibility for the UN resolution on the rights of minorities and the ILO conventions. Borders between countries ought to be uninteresting because the *kvenner* are an indigenous population in the Northern Calotte (Nordkalotten)."

The Concept of Indigenous Population

The concept 'indigenous people' in international law was interpreted in Norway in 1984 in connection with the legal rights of Samis. Then it was stated that an indigenous population need not necessarily have stayed in an area since "the dawn of time"; neither need the population have been the very first inhabitants of the area.

The important issue in international law in 1984 was that an indigenous population had to have a historical continuity from before the area was placed under the jurisdiction of the state. Thus they ought to have lived there continuously through time in that area. Further, an indigenous population ought to have their own culture, and this culture should still be connected to a traditional primary livelihood (NOU 1984:18, p. 346).

In 1984 there existed an ILO Convention from 1957 concerning the protection and integration of indigenous and other tribal and semi-tribal populations in independant countries. This convention was never ratified by Norway (NOU 1980:53, p. 7, 69 and 80). A new ILO Convention (No. 169) concerning indigenous populations and tribes in independant states was accepted in 1989 and ratified by Norway in 1990. This convention became effective in 1991. In connection with the Norwegian ratification, it was decided in Norway that the ILO Convention 169 was to be valid for the Sami population.

A Coming Minority Declaration

A major problem is that the international legal protection of human rights does not provide a clear foundation for the protection of **minorities as groups**, in other words it does not represent collective

minority rights. It is taken for granted that individuals belonging to minorities are protected by the universal protection of human rights (NOU 1984:18, e.g. p. 243–45 and 340–41).

The United Nations Universal Declaration of Human Rights from 1948 (UNDHR 1948) was consultative for later rules. The declaration was not legally binding for the member countries of the UN which accepted it. However, the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed in Rome on 4th November 1950 (ECHR 1950), was legally binding for those members of the Council of Europe which accepted the convention (see paragraph 30).

The UN is now in the process of finishing a text for a declaration on non-discrimination and protection of persons belonging to national, ethnic, religious and linguistic minorities. Internationally there are no clear rules or specific documents which can be of guidance in minority matters.

A clarification of the North Norwegian Finnish situation ought to deal with the question of Finnish language and culture within the total geographical area of Norway, not only amongst Finnish-speaking new immigrants and descendants of earlier immigrants in the northern region (Norsk Kulturråd 1976, Olsen 1982). North Norway is language-wise different from South Eastern Norway (*Østlandet*), where Finnish disappeared after World War II. However, from the early 17th century, the Forest Finns (*skogfinner*) or 'Finn foresters' (*finnskoginger*) made their impact on the south-eastern Norwegian regional culture and contributed many typical characteristics which most people today are not aware are of Finnish origin. We have a little knowledge, however, of the interchange

between the old Forest Finnish culture and new Finnish-speaking immigrants in southern Norway (Olsen 1971).

Geopolitical Relations through History

Whether the Finnish-speaking new settlers in Karasjok, Polmak and Tana in 1751 lived in Norway or Sweden-Finland was a matter of debate in the media (Sågat 1.06.1991; Nordlys 28.08.1991 and 9.01.1992). In other words — were they new settlers in Torne Lapp district (*Torne lappmark*) or in Finnmark county?

Cultural-historically and constitutionally there should be a basis for the following argument: before the frontier demarcation in 1751 between Sweden-Finland and Denmark-Norway, the Finnish speakers who came to the coast directly from the Kautokeino-Masi area and the Karasjok-Tana valley came from Lapplands (*lappmarker*), i.e. districts with a Sami population. The Lapplands had an economic and administrative connection with the Torne Valley villages (*bygder*). In the early 18th century, the western boundary of the Finnish language followed a line roughly drawn from Kalix towards Kiruna. Politically one could say that Torne Valley Finnish was not more 'foreign' in the Swedish State in the 18th century than Finland-Swedish was in Finland.

In 1809, another significant frontier demarcation for Finnish minority matters took place when Finland, which had never been an independent state, became an autonomous country. In the Torne Valley an old and naturally integrated part of the Swedish empire was suddenly divided into two. Five years later, in 1814, Norway declared itself independent of Denmark after more than four hundred years of Danish sovereignty. Later the same year Nor-

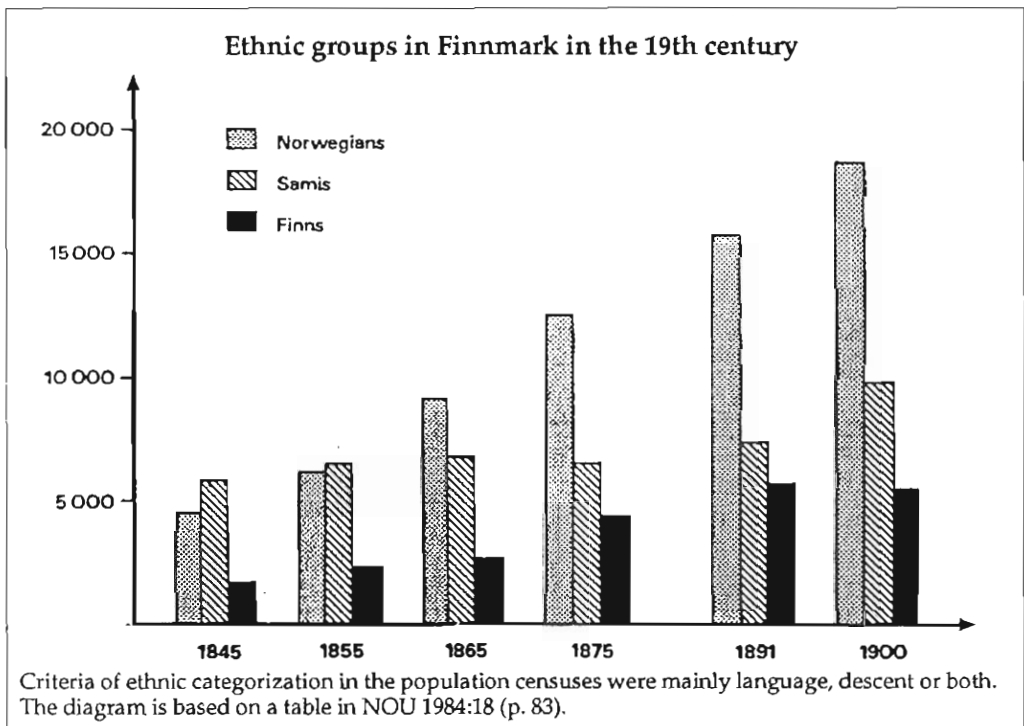
way entered into a union with Sweden which lasted till 1905. Before the union with Denmark, Norway was a sovereign kingdom from around 900, when Harald Fairhair had unified smaller chieftains into one central territory. At the beginning of the 14th century, Norway's easternmost fortress of defence was at Vardø in Finnmark, still the easternmost cape of Norway. Finland was not a well defined entity before the Swedish era which started with the crusades in 12th century.

For indigenous Sami matters in Norway and in Sweden, 1751 is a more significant year than 1809. Although the frontier demarcation in 1751 was not an entirely new state boundary, it provided a clear demarcation line in an old grey zone, where two competing neighbour states had claimed sovereignty. Another relevant date in the history of indigenous

and minority matters is 17th May 1814, when Norway's constitution was promulgated. However, the declaration of independence and the constitution of 1814 do not alter my main perspective on the Finnish minority as a non-indigenous population in Norway.

The Finnish Element in Norwegian Culture

Especially after 1700, Finnish immigrants have had an impact on the cultural landscape of Northern Norway through settlement patterns and use of resources. Influences through house-building traditions, working life, primary livelihood, trading economy, language use, health conditions, religious life, songs and poetry are part of the historical immigration process which is still going on. The Finnish-speakers in the river valleys of

inner Finnmark had a strong influence on dairy farming and salmon fisheries. The Samis on their side had a strong influence on language and other aspects of culture. Many Finns changed to a Sami cultural pattern through marriage. Until World War II the trade contact between coast and inland was a contact not only between the coastal people and Samis, but also between the coastal people and Finns.

Finnish in North Norway and the Torne Valley

Cultural-historical research indicates that the existence of a permanently settled population of Finnish-speakers in the Torne Valley is older than the sovereignty of the Swedish State in this territory. The ancient *kven*-name has its background here, and some people claim that all Finnish-speakers in North Norway, North Sweden and North Finland are descendants of these *kvenner* from the past. This is used as an argument for making a distinction between recent immigrants from Finland, called "the new immigrants" (*nyinnvandrerne*), who began to come in greater numbers from around 1960, and the old-established North Norwegian Finnish population which existed before 1960.

Many people see the situation of the Finnish language and culture in Norway as equal with Finnish in Sweden. Both countries have Finnish minorities — and also Sami minorities. However, the concept of indigenous population is more relevant for Torne Valley Finns in Sweden than for North Norwegian Finns. One basic historical difference between the two countries is the fact that the Finnish-speakers in Norway came from Sweden — and from Finland; they were emigrants from both

these countries. The Finnish-speakers in Sweden had not emigrated. Or rather, we know very little about Finnish-speakers who possibly have returned from Norway after the migration of the first and second generations — did they ever return in large numbers?

We know that many Finnish-speakers in Norway travelled after 1860 further to America, where Finnish-speakers from Norway, Sweden and Finland settled together in Finnish and Nordic settlements and established new local societies. It should not be necessary to mention that the Finnish language is central for the contact between these people. Language in a wide meaning includes linguistic traces, such as the names of persons and places and specific ways of expression when Norwegian everyday speech is mixed with Finnish words or idiomatic meanings.

However, the dialect and language discussion in the Torne Valley is not as simple as the impression held by many in Norway. Nonetheless, the comparative perspective is relevant. In Sweden as in Norway, one great internal issue is whether the written Finnish should be based on the official written standard of Finland or on the regional oral tradition in Sweden and Norway. The latter in both countries is called *meänkieli* (our language), while in the written standard of Finland it is *meidän kieli*. Another problem is which dialect should be the basis for the regional written standard in Sweden, the western Gällivare-Finnish or the eastern Torne River dialect in Norrbotten county. A similar question in Norway is whether a written standard should be based on the western, central or the eastern Finnish dialects in Troms and Finnmark counties.

The Comprehension of Minority in 1962

I would denote the North Norwegian Finns as an immigrant minority, because they have immigrated from other states and have come to Norway as foreign citizens. Immigrant minority thus tells us something about the historical background of an ethnic minority. Family histories about immigration to North Norway and emigration from the Torne Valley and Finland are among the most important common traditions in this minority group. The tradition of migration (emigration and immigration) is the specific history of the group.

The argument that the North Norwegian Finns are nevertheless not a national minority in legal terms may possibly be traced back to 1962 (Ságat, 1.06.1991; Nordlys, 28.08.1991). Terje Wold, who at the time was Chief Justice, presented the following viewpoint at the 4th Nordic Sami Conference: *"As already mentioned I would believe that the Samis in Norway constitute a minority in international law. This, however, is not the case with that part of the population in Finnmark that is of Finnish descent. They, especially the older people, have their own language and to a high degree their characteristic culture. They are a very valuable part of the Norwegian population, and have to a high degree taken part in cultivating and building up the region. But the Finns have themselves chosen to leave Finland and become Norwegian. They are therefore in the same position as all other emigrants — thus for example all Norwegians who have emigrated to USA. They do not constitute a national minority as understood in international law, and neither have they any legal claim internationally to specific rights as a minority group."* (NOU 1984:18, p. 386.)

The Chief Justice's²⁾ statement in 1962 must be considered in relation to the in-

ternational legal understanding of minorities. Between the two world wars, the League of Nations had agreed to a comprehensive protection of minority groups, i.e. a collective protection of minorities, through a series of separate negotiations (NOU 1984:18, p. 229–34).

The effect of the Chief Justice's statement later gained great force. In emphasizing that the Samis had specific rights as an indigenous population, the Finns were used as a contrasting group. As mentioned above, Norway did not sign ILO Convention No. 107 from 1957 concerning indigenous populations; however, the arguments were well known. Amongst the old-established minorities such as the Samis, the Jews, the Gypsies and the Travellers, only the Samis and the Finns had relatively clearly defined areas of settlement in specific regions.

New Immigrants from Finland

During the period of economic expansion after World War II, Norway needed labour power. Immigrants were welcome, both economic immigrants as well as political refugees. In 1975 an amendment to the Aliens Act of 1956 came. The amendment was called the Immigration Stop. Legally it represented a restriction on the employment of people who were not Nordic citizens. In practice the amendment became a means of restricting immigration, especially from non-European countries.

For new immigrants from Finland the positive attitude of the politicians towards immigrants in Norway was naturally an encouragement to demand mothertongue teaching for their bilingual children. The old-established Finnish immigrant minority did not have an official right to learn Finnish at school.

Another factor was the knowledge these Finlanders had of bilinguality as a positive resource for children in multilingual families. This was knowledge from their own home country, and especially from the practical experience of Finland-Swedes and accompanying research on minorities and language (Olsen 1986, p. 60).

In the Nordic labour market, places of employment in the fishing industry in the north of Norway provided an important magnet for seasonal workers and immigrants from Finland. Later women with higher education became an important asset in the regional development of the north. They filled functions in which knowledge of the Finnish language was either necessary or desirable.

The foundation of the University of Tromsø in the 1970s and of the Finnmark

Regional Polytechnic in Alta in the 1980s was also important for the adaptation of the new immigrants to North Norwegian society. They could go straight into teaching and research positions in Finnish language.

The Agony of Choice

Several new immigrants from Finland married into old-established Finnish-speaking families. Eventually they gained the right to be taught Norwegian. Their children were given mother-tongue teaching in Finnish, because they were foreigners. However, descendants of the earlier Finnish-speaking immigrants could not get their Finnish improved, nor could their children, because they were Norwegian citizens. The situation is better in 1993, though the newspaper debate

Foreign citizens in Norway by citizenship, 1st January 1991

	Norway	Oslo	Troms	Finnmark
Total population	4,249,830	461,644	146,816	74,590
	100 %	10.86 %	3.45 %	1.76 %
Foreign citizens	143,304	45,427	2,396	1,809
	3.37 %	9.84 %	1.63 %	2.43 %
Denmark	17,198	3,605	345	194
	0.40 %	0.78 %	0.23 %	0.26 %
Finland	3,051	696	162	629
	0.07 %	0.15 %	0.11 %	0.84 %
Iceland	2,202	526	78	12
	0.05 %	0.11 %	0.05 %	0.02 %
Sweden	11,672	3,086	376	168
	0.27 %	0.67 %	0.26 %	0.23 %
Other European countries	38,735	11,035	551	232
	0.91 %	2.39 %	0.38 %	0.31 %
Other countries	70,446	26,479	884	574
	1.66 %	5.74 %	0.60 %	0.77 %

The total population of Oslo, Troms and Finnmark (the two northern counties with old Finnish settlement) are respectively indicated as a percentage of the population of the whole country of Norway. Foreign citizens and selected groups according to country of origin are seen in relation to the total population within the country, the capital and the two counties. "Other countries" includes "Stateless" and "Unknown". (Source: NOS B 988, 1991, p. 30-33; NOS B 978, 1991, p. 136-137)

on language teaching still goes in the regional papers, now between NKF and the Ministry of Home Affairs and Employment (Nordlys, 13.03. and 23.03.1993).

The new immigrants who flowed into North Norway in the 1960s and later then had to make a choice. They could organize themselves as a new immigrant minority in line with other large groups of new immigrants in order to get the benefit of basic linguistic and cultural rights. Or they could organize themselves with earlier immigrants and their descendants. Then they would be able to cultivate their specific minority interests within a minority society which included both older and newer immigrants.

The Concept of Minority in Research about Ethnic Groups

National minorities are those who historically are connected to their country, but who speak one of the languages of their neighbouring countries. Examples are Finnish-speakers in North Norway, Torne Valley Finns in Sweden, Swedes in Finland, and the German-speaking population of South Jutland in Denmark. **Multinational minorities** are those who have historical roots in their country, but who are at the same time minorities in several countries. Examples are Samis, Jews and Gypsies. **Immigrants** are most frequent in Sweden. Examples are people who have come after World War II, and of whom many still have their foreign citizenship.

Minority areas with special status are the Faroe Islands, Greenland and Åland (Allardt & Starck 1981, p. 83–86). There is, however, an essential difference between these minority areas with special status and other regional minorities, such as the Finnish and Sami minorities in Norway and Sweden, the Swedish and

Sami minorities in main land Finland and the German minority in Denmark. These areas are all islands, spatially very clearly separated and defined in relation to the territory of their "motherlands" Denmark and Finland.

Minority or not?

The NKF-leader Seppola made a distinction between a Finnish minority and Finnish immigrants in the newspaper debate. I have already commented these two concepts. However, it is convenient to quote Seppola so we see the Finnish minority in the context of the international work for the protection of our human rights both as individuals and as social members sharing common cultural values: *"The reason for our definition of the Finnish culture in Norway as a minority culture and not as an immigrant culture is very simple. When the Norwegian state was founded in 1814, there were three groups of people within its boundaries: the Norwegians, the Samis and the Finns, who were called kvenske. The Norwegians were at that time the majority population in Norway and the Samis and the kvener a minority population because they are fewer individuals than the Norwegians"* (Nordlys 28.08.1991).

Seppola mentioned further that the International Covenant on Civil and Political Rights (UNCCPR 1966) and the ILO Convention No. 169 on the protection of indigenous and tribal populations are valid for national minorities and the right they have to cultivate their language and culture. However, it is not valid for immigrants, according to Seppola. It is not, if by "immigrants" is meant "foreign citizens" or "foreign born".

Norway has a field of jurisdiction for the rights of immigrants, which is connected with the immigration policy. The

specific law is the Immigration Act from 1988 (which replaced the Aliens' Act from 1956). We have a field of jurisdiction for indigenous rights because Samis are living in the State of Norway — and we also have a corresponding policy. As mentioned before, Norway signed ILO Convention No. 169 concerning indigenous peoples and tribes in independent states on 20th June 1990. It was effective in Norway from the autumn of 1991, and was an important matter in the Sami Parliament in December 1991.

Minority Jurisdiction

So far Norway has not a legal field which can be termed minority jurisdiction. A minority policy will at any time have an impact on the field of minority jurisdiction — and vice versa. Important issues for the field of minority jurisdiction would include a description of the content of legal rules which concerns minorities, explaining how they should be practised and giving a picture of how they are in fact practised.

In trying to make a distinction between immigrants and minorities, we are in the grey zone between the rights of foreigners and international law. The discussion of North Norway's Finnish minority culture is located in the overlap between the two legal fields. The Immigration Act deals with the legal status of foreign citizens. Foreign citizens are those without Norwegian citizenship who stay on Norwegian territory. It concerns everybody — from tourists and sailors in transit to immigrants with permanent permits of residence. All foreign citizens have a legal protection through the Immigration Act of 1988 (in force in 1991). This act also concerns other Nordic citizens, when they are not excepted by specific Nordic agreements. The Nordic countries have

constituted a common passport area from 1954. The Immigration Stop of 1975 did not affect Nordic citizens. From 1st July 1954 citizens of Denmark, Finland, Norway and Sweden did not need a passport when crossing the borders of another Nordic country, nor a special work permit. From 1982 Iceland was included (NOU 1983:47, p. 119–124).

The conventions on human rights and the ILO Convention No. 169 (1989) regarding indigenous peoples concerns international legal relations. From the 17th century, interstate legal relations have dominated in international law. Treaties are only binding when they are ratified by Norway. According to the Norwegian constitution, Parliament (*Stortinget*) has to agree to the most important ones.

The legal protection of minorities after World War II is based on international rights. The Universal Declaration of Human Rights was adopted and proclaimed by the United Nations General Assembly resolution of 10th December 1948 (UNDHR 1948). The declaration was not legally binding for the individual countries, only morally binding. The European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms was signed by the Council of Europe on 4th November 1950 (ECHR 1950).

The basic principle in UNHR 1948 and ECHR 1950 is the protection of the individual and not the protection of the group (NOU 1984:18, p. 17). Article 14 of ECHR 1950 states: "*The enjoyment of the rights and freedoms set forth in this Convention shall be secured without discrimination on any ground such as sex, race, colour, language, religion, political or other opinion, national or social origin, association with a national minority, property, birth or other status*".

In later additions to ECHR 1950, it was decided that nobody could be denied the right to education. Also, the state should respect the right of the parents to secure teaching in accordance with their own religious and philosophical conviction (Protocol No.1, Article 2, signed in Paris on 20 March 1952). When pupils in the Norwegian compulsory school today are not obliged to attend religious teaching, it is in line with international law. When parents who are members of the *Laestadian* congregations can choose their own teaching scheme for their children, it is also on the basis of the same international protection of human rights.

The Strengthening of Minority Protection

After Chief Justice's statement in 1962, several UN conventions have entered into force, such as the International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights (UNCESCR 1966) and the International Covenant on Civil and Political Rights (UNCCPR 1966). Both were adopted by the United Nations in 1966, but did not enter into force before 1976 (NOU 1984:18, p. 239). In 1965 came the International Convention on the Elimination of All Forms of Racial Discrimination (UNCERD 1965), which entered into force in 1969.

These conventions were central in 1984 in the question of the legal status of Samis. The Sami Rights Committee wanted to consider the minority situation of the Samis in relation to international law. This means that these documents should also be important for the Finnish minority (NOU 1984:18, p. 19–21, 236–37). Of special importance for the Sami Rights Committee was Article No. 27 in UNCCPR 1966, which ends as follows: "*In those states in which*

ethnic, religious or linguistic minorities exist, persons belonging to such minorities shall not be denied the right, in community with other members of their group, to enjoy their own culture, to profess and practise their own religion, or to use their own language." According to the committee the term "minority" had consciously been used in 1966 to strengthen the collective aspect of the human rights.

Clarification of Finnish in Norway

Can the Finnish minority in North Norway be classified as immigrants? The answer is in my opinion yes, both historically and in relation to the situation today. It is an old immigrant minority, which has continuously absorbed new immigrants, and continues to do so in 1992. It is also appropriate to denote it as an ethnic minority, a cultural minority, a linguistic minority and a national minority.

Those who belong to this minority have rights according to Norway's acceptance, ratification and practice of the international conventions on human rights. They also have specific rights derived from Nordic legal cooperation and other mutual agreements. There is a need, however, to coordinate efforts and to form more definite rules which do not diverge significantly from those relating to other groups with similar basic needs. This would be more effective for administration at the national level. With a new declaration on minorities, all minorities in Norway would get a firmer framework to relate to.

A declaration on minorities would thus concern other minorities in Norway in addition to the Finnish one. It would be a touchstone of the will of all Norwegian citizens to take seriously the universal human rights.

Literature

- Allardt, Erik & Starck, Christian: Språkgränser och samhällsstruktur. Finlandssvenskarna i ett jämförande perspektiv [Language borders and social structure. A comparative perspective on the Finland Swedes]. AWE/GEBERS. Stockholm 1981. 307 p.
- Finnmarken [dagbladet Finnmarken, daily newspaper published in Vadsø] 1991: 24th May, 12th June, 13th July, 27th September, 15th October. 1992: 17th, 19th, 20th, 21st and 24th February. 1993: 28th May, 2nd June.
- Julku, Kyösti: Kvenland – Kainuunmaa. [The Ancient territory of Kainuu. English summary, p. 170–187] Studia Historica Septentrionalia. Jyväskylä 1986.
- Met Ruijassa. Organ for Norske Kveners Forbund. No. 1, Vol. 2. May 1991. Pyssyjoki-Børselev 1991.
- MRG 1991. Outsider. Minority Rights Group. No. 30. Winter 1991.
- Nordlys [A/S Bladet Nordlys, daily newspaper published in Tromsø] 1991: 30th January, 17th June, 8th July, 28th August. 1992: 9th January, 31st August. 1993: 13th March, 23rd March, 2nd June.
- Norsk kulturråd. Innstilling om norsk-finske kulturforhold. Universitetsforlaget. Oslo 1976. 138 p.
- NOS B (1991) (Norges offisielle statistikk)II-III. Befolkningsstatistikk 1991/Population statistics 1991. (Vol. II: NOS B 978. Population 1 January; Vol. III: NOS B 988. Survey). Statistisk sentralbyrå. Oslo-Kongsvinger.
- NOU 1980: 53 (Norges offentlige utredninger) Vern av urbefolkninger. [Protection of indigenous populations] Av Einar Høgetveit. Sosialdepartementet, september 1980. Universitetsforlaget/Oslo-Bergen-Tromsø, 1980. 95 p.
- NOU 1983: 47 (Norges offentlige utredninger) Ny fremmedlov [New Aliens Act]. Justisdepartementet, november 1983. Universitetsforlaget/Oslo-Bergen-Tromsø, 1983. 476 p.
- NOU 1984: 18 (Norges offentlige utredninger). Om samenes rettsstilling [On the legal status of the Samis]. Justisdepartementet, 15. juni 1984. Universitetsforlaget/Oslo-Bergen-Tromsø, 1984. 669 p.
- Olsen, Venke: Finnish settlement in Sweden and Norway. A historical survey. Finland Alumni News, No. 2 (1971), p. 19–23. Finland Alumni/Helsinki 1971.
- Olsen, Venke: Hva er grunnlaget for bevaring og utvikling av finsk kultur i Nord-Norge? Et forsøk på situasjonsanalyse av finskættede i Finnmark og Nord-Troms som etnolingvistisk minoritet [What is the basis for preserving and developing Finnish culture in North Norway? An attempt at a situation analysis of descendants of Finnish immigrants as an ethnolinguistic minority; English summary p. 53–54]. Arbeidsrapport fra prosjektet "Finsk kulturforskning i Nord-Norge". Tromsø Museum/NAVF. Trondheim 1982. 55 p. (Mimeo)
- Olsen, Venke: Inngruppe- og utgruppenavn i kommunikasjon mellom etniske grupper. En teoretisk tilnærming til etnologisk analyse av kulturelle former. [Ingroup and outgroup names in communication between ethnic groups. A theoretical approach to the analysis of cultural forms in ethnology; English summary p. 218–219]. Arbeidsrapport nr. 2 fra prosjektet Finsk kulturforskning i Nord-Norge. Tromsø Museum/IMV-Universitetet i Tromsø og NAVF. Trondheim 1985. 232 p. (Mimeo)
- Olsen, Venke: Northern Scandinavia – a multi-ethnic society. Seen from an ethnological point of view. Northern Studies. The Journal of the Scottish Society for Northern Studies. Edinburgh. Volume 23: 1986, p. 31–74. [Published as offprint at Sør-Vanger Museum 1991. 47 p.]
- Olsen, Venke: Minority or immigrants? A Survey of the situation of the Finnish population in North Norway. IN: *Ethnic Life and Minority Cultures*. Ed. by Karin Borevi and Ingvar Svanberg. Uppsala Multiethnic Papers 28. Centre for Multiethnic Research, Uppsala University. Uppsala 1992, p. 14–40.
- Sågat [Sågat – Samisk Avis A/S, newspaper published in Lakselv] 27th April and 1st June 1991.
- UN 1992. Human Rights Facts Sheet No. 18. (United Nations) 1992.
- Östlid, Henry: Dommeratferd i dissenssaker. Universitetsforlaget. Oslo 1988.

Notes

1. Cf. Decision 45/434; Report A/45/838; Report A/46/100; see also MRG 1991. The Commission on Human Rights approved the Draft declaration at the 48th session (Resolution 1992/16 of 21 February 1992 (UN 1992).
2. Terje Wold worked 1922–36 as a solicitor in Vadsø, the administration centre of Finnmark county, and the largest Finnish-speaking community in the north; Wold was 1939–1945 Minister of Justice; in 1945–49 he represented Finnmark county in Parliament (Stortinget); in 1958 he became Chief Justice (Östlid 1988, p. 64).

Kati Mustonen

Brysselissä työskentelevien suomalaisten ekspatriaattien sopeutuminen

Yritysten kansainvälistymisen myötä on myös ekspatriaatin roolille yrityksen ulkomaan toiminnoissa alettu antaa enemmän tunnustusta. Yrityksen menestyminen tai epäonnistuminen ulkomailla on pitkälti riippuvainen siitä, kuinka tehokkaasti ekspatriaatit pystyvät toimimaan uudessa ympäristössään (Ferraro 1990, 7).

Ekspatriaatilla tarkoitetaan tässä johdanto- tai asiantuntijatehtävissä toimivaa henkilöstöä, jonka yritys lähettää ulkomailla sijaitsevaan tytäryhtiönsä työskentelemään määrätyksi ajanjaksoksi. Sopeutumisella tarkoitetaan hänen riittävää sopeutumistaan kohdemaahan, toisin sanoen, että hän on toimintakykyinen uudessa ympäristössään.

Tutkielmani kohderyhmänä olivat Brysselissä työskentelevät suomalaiset, ja tutkin ekspatriaattien subjektiivista sopeutumista. Päämääränä oli paikottaa sopeutumisessa esiintyvät mahdolliset ongelmat, sekä selvittää, kuinka ne olisi mahdollista estää. Tutkimusaineisto kerättiin Brysselissä kesällä 1993 haastatteleamalla kolmeatoista suomalaisen puunjalostusteollisuuden parissa Brysselissä työskentelevää ekspatriaattia kaikkiaan neljästä yrityksestä.

Kati Mustonen on tehnyt Turun kauppakorkeakoulussa tästä aiheesta vastavalmistuneen kansainvälisen markkinoinnin pro gradu -tutkielmansa.

Haastateltujen oleskeluaika Brysselissä vaihteli; uusimmat olivat tulleet Brysseliin kuukausi sitten, kun taas joukon konkari oli työskennellyt Brysselissä jo kaksitoista vuotta.

Usein puhutaan Belgian "kaksista kasvoista", jolloin viitataan flaamien ja valлонien erilaisuuteen. Hallinnollisesti maa jakaantuu kolmeen alueeseen: Flander, Vallonia ja Bryssel. Kullakin alueella on oma erikoislaatunsa niin sosiaalisesti, demografisesti, taloudellisesti, kulttuurisesti, eettisesti kuin poliittisestikin ajatellen. (Lagasse 1990, 21) Belgian heterogeenisyys alueena monimutkaisti tämän tutkimuksen suorittamista. Tutkittaessa, kuinka suomalaiset ekspatriaatit ovat sopeutuneet Brysseliin, ei siis voida vetää johtopäätöksiä siitä, kuinka suomalaiset ovat sopeutuneet Belgiaan. Otosjoukon pienuuden vuoksi ei yleistyksiä muutoinkaan voitane tämän tutkimuksen perusteella tehdä.

Ekspatriaatit kokivat sopeutumisensa "kokonaisvaltaiseksi kakuksi" — eli jos vaikeuksia alkaa esiintyä yhdellä osa-alueella, leviävät ne muillekin osa-alueille. Mikäli sopeutumista käsitellään jakamattomana kokonaisuutena, voi varsinaisia sopeutumisongelmien aiheuttajia olla vaikea löytää tuosta "kakusta". Ongelmien paikallistamisen helpottamiseksi sopeutuminen jaettiin seuraaviin osa-alueisiin: ekspatriaatin suhde emoyhtiöön, sopeutuminen työhön tytäryh-

tiössä, sopeutuminen ympäristöön sekä ekspatriaatin perheen sopeutuminen.

Ekspatriaatin suhde emoyhtiöön

Työntekijät olivat hyvin selvillä emoyhtiönsä motiiveista, joita olivat pääasiassa yrityksen ulkomaan toimintojen ohjaaminen sekä sujuvan kommunikoinnin varmistaminen emo- ja tytäryhtiön välille. haastateltujen omina motiiveina Brysseliin lähtiessä olivat olleet etupäässä työhön liittyvät tekijät ja seikkailun halu. Motiiveina olivat olleet yleisemmin vetokuin työntekijät: Brysseliin oli lähdetty, koska ulkomailla oleskelu koettiin houkuttelevaksi. Yhteydenpito emoyhtiöön nykytekniikan keinoin koettiin riittäväksi.

Sen sijaan ongelmia koettiin ekspatriaatin valinnan, lähtövalmennuksen ja emoyhtiön antaman tuen suhteen. Ekspatriaattien mielestä emoyhtiöt eivät painota valinnassa tarpeeksi sopeutumisen kannalta tärkeitä tekijöitä, kuten sosiaalisuutta ja sopeutumiskykyä. Monet haastatelluista eivät kokeneet lähtövalmennuksen tarvetta omalla kohdallaan, koska aiempi ulkomailla työskentely, motivoituneisuus, "valmiiseen pöytään istuminen" sekä Brysselin ja Suomen samankaltaisuus ympäristönä auttoivat luomaan todenmukaisia odotuksia ja vähensivät lähtövalmennuksen tarvetta. Kuitenkin ne, joilta kokemusta tai motivaatiota puuttui, olisivat lähtövalmennusta kaivanneet. Heidän tapauksessaan sen puute lisäsi turvattomuuden tunnetta. Yli puolet olisi myös kaivannut alkuaikoina emoyhtiöltä tukea, erityisesti uutta toimintaa perustamaan tulleet.

Sopeutuminen työhön tytäryhtiössä

Ekspatriaatit kokivat toimivaltansa riittäväksi ja roolinsa alkuaikojen lukuunotta-

matta selkeäksi ja ristiriidattomaksi. Kaililla esiintyi ylikuormitusta työssä. Siitä seuraavan vapaa-aajan vähenemisen voidaan todeta vaikeuttavan sopeutumista sosiokulttuuriseen ympäristöön.

Belgialais-suomalaisen työyhteisön todettiin olevan hyvin heterogeenisen ja yrityskulttuurin myös useiden mielestä erilaisen kuin emoyhtiössä. Tätä voitaneen ymmärtää siltä pohjalta, että Belgiassa miehisyyden, epävarmuuden välttämisen ja valtaetäisyyden arvot ovat selvästi korkeampia kuin Suomessa (ks. Hofstede, 1991). Suuren miehisyyden korostamisen vaikutuksesta Belgiassa suhtaudutaan työehtoihin tarkasti, mutta työhön rennosti, minkä takia belgialaiset ovat työntekijöinä "tehotomia" suomalaisten näkökulmasta katsottuina. Miesvaltaisuuden takia myöskin naisten osallistumista johtotehtäviin vieroksutaan. Belgian suuresta valtaetäisyydestä johtuen ei suomalainen johtamistapa muutoinkaan sovi sellaisenaan belgialaisten kanssa työskentelyyn, vaan valvontaa ja ohjausta tarvitaan työssä enemmän kuin Suomessa.

Tutkimuksessa todettiin, että sopeutuminen työhön asettaa erilaisia vaatimuksia eri tehtävissä toimiville ekspatriaateille. Suhteidenluomiskyky ja paikallisten kielten osaaminen ovat tärkeämpiä runsaassa asiakaskontaktissa oleville, kun taas asiantuntijatehtävissä olevien kohdalla se ei ole yhtä tärkeää. Myyntitehtävissä toimivat kokivat suhteiden luomisen helpoksi; he puhuivat ranskaa tai jopa flaamia, koska kokivat sen välttämättömäksi työnsä kannalta. Atk-suunnittelijoina toimivat sanoivat pärjäävänsä töissä englannin kielellä.

Sopeutuminen ympäristöön

Voidaan todeta, että sosiokulttuurisen ympäristön osalta ekspatriaatit eivät ole

sopeutuneet Brysseliin, mikäli mittarina käytetään sitä, ovatko he tekemisissä paikallisten kanssa. Suhteiden luominen paikallisiin asukkaisiin, erityisesti valloineihin, koettiin hankalaksi. On kuitenkin mielenkiintoista, että sosiokulttuurisen ympäristön nimesi suureksi ongelma-alueeksi vain yksi haastatelluista, ja ettei hänkään kokenut ongelmalliseksi nimenomaan suhteiden puuttumista paikallisiin. Edellä olevan voitaisiin katsoa olevan yhdenmukainen Alhon (1989, 55) väitteen kanssa, jonka mukaan sopeutuakseen subjektiivisesti ei ekspatriaatin tarvitse välttämättä olla kanssakäymisessä paikallisiin asukkaisiin. Haastatellut henkilöt eivät olleet tekemisissä paikallisten kanssa, mutta olivat tyytyväisiä tilanteeseensa. Heidän kohdallaan subjektiiviseen sopeutumiseen riittänee siis vaikkapa Belgiassa oleva 1700 suomalaisen yhteisö.

Fyysisen ja taloudellisen ympäristön ekspatriaatit kokivat eri tavalla riippuen asuinalueestaan Brysselissä, mutta kaikki kokivat sopeutumisen Brysseliin olleen helppoa. Kaikki ekspatriaatit pitivät tilannettaan Brysselissä yhtä hyvänä tai parempana kuin lähtömaassaan.

Ekspatriaattien ongelmat teknisessä ympäristössä eivät johtuneet siitä, että tekninen kehitys olisi Brysselissä Suomen tasosta jäljessä, vaan hankaluuksista, joita oli esiintynyt laitteistojen toimitusten yhteydessä. Belgialaisten "tehottomuutta" voitane selittää maan suuren miehisyyсарvostuksen perusteella. Hofsteden (1991, 93) mukaan suuren miehisyyden maissa ihmiset "elävät työskenneläkseen", jolloin työhön suhtautuminen on rentoa. Suuren naisarvostuksen maana Suomessa ihmiset "työskentelevät elääkseen", ja työhön suhtaudutaan vakavammin. Tästä syystä suomalaiset kokevat belgialaisten rentouden tehottomuutena, ja se saa heidät turhautumaan.

Samainen "tehottomuus" aiheutti turhautumista myöskin poliittis-lainsäädännöllisessä ympäristössä byrokratian muodossa.

Perheen sopeutuminen Brysseliin

Tutkimukseen otettiin perhe omaksi osa-alueekseen sillä perusteella, että usein perheen sopeutuminen uuteen ympäristöön koetaan ongelmallisimpana asiana (Murtolehto 1988, 13). Tässä tutkimuksessa kuitenkin kaikki ekspatriaatit, joiden perhe oli mukana Brysselissä, kokivat perheidensä sopeutuneen erinomaisesti, ja tämän voidaan olettaa edistävän sopeutumista. Kyvyn toimia tehokkaasti ulkomaan komennuksella sanotaan riippuvan siitä, kuinka tyytyväisiä henkilön puoliso ja lapset ovat uudessa ympäristössä (Hilltrop - Janssens 1990, 22).

Perheen läsnäoloa ulkomaan komennuksella pidettiin tärkeänä kahdestakin syystä. Ensinnäkin, vapaa-ajan vähyydestä johtuen jää kontaktipinta ulkomaailmaan vähäiseksi, mikäli perhe ei ole mukana; perhe tukee ekspatriaattia sosiaalisesti. Toiseksi, oleskelun ulkomailla koettiin kehittävän perheen keskinäisiä suhteita.

Sopeutumiskäyrät

Sopeutumisen vaiheita voidaan havainnollistaa sopeutumiskäyrillä, jotka osoittavat, kuinka ekspatriaatin tyytyväisyyden taso vieraassa ympäristössä vaihtelee ajan kuluessa (Kim 1989, 278). Raunio (1989, 79) nimeää ekspatriaatin sopeutumisvaiheet seuraavasti: alkuinnostus, turhautuminen, hyväksyminen ja sopeutuminen.

Tutkittaessa ekspatriaattien sopeutumiskäyriä voitiin todeta sopeutumisessa olevan paljon yksilöllisiä eroja. Tutkimuksessa todettiin aiemman kokemuk-

sen ulkomailla työskentelystä sekä kanssakäymisen belgialaisten kanssa lyhentävän sopeutumiskäyrää eli nopeuttavan sopeutumista.

Alkuinnostuksen voidaan tämän tutkimuksen perusteella todeta puuttuvan sopeutumiskäyrästä, kun työntekijällä ei ole motivaatiota lähteä ulkomaille, ja kun emoyhtiö ei anna lähtövalmennusta eikä riittäväksi koettua alkuajan tukea ulkomaan komennukselle. Tällöin ekspatriaatti aloittaa sopeutumisensa suoraan turhautumisvaiheesta.

Niiden ekspatriaattien kohdalla, joilla on ollut motivaatiota lähteä ulkomaille ja joille emoyhtiö on antanut kaiken avun, mitä he ovat kokeneet tarvitsevansa, ei sopeutumiskäyrässä ole turhautumisvaihetta lainkaan. Tällöin hyväksymisvaiheeseen päästään suoraan alkuinnostuksen kautta.

Sopeutumisen edellytykset

Tutkimuksessa ilmeni, että emoyhtiön rooli ekspatriaatin sopeutumisessa on merkittävä. "Sopeutumiskäyrän suunta tulee emoyhtiöstä", sanoi eräs haastatelluista. Sopeutumisen kannalta on tärkeää suorittaa lähtijöiden valinta oikeita taitoja painottaen. Ekspatriaatit itse kokivat

sopeutumisen kannalta tärkeimmiksi suhteidenluomiskyvyn sekä kyvyn hyväksyä ja omaksua uusia asioita. Emoyhtiöiden tulisi valita motivoituneita henkilöitä, sillä mitä motivoituneempi yksilö on lähtemään ulkomaan komennukselle, sitä sinnikkäämmin hän yrittää sopeutua ja selviytyä mahdollisista ongelmista (Black - Gregersen 1991, 464). Myös lähtijän perhe tulisi huomioida valinnassa. Sopeutumista kaikille osa-alueille helpottaa kielitaito. Paikallisen kielen hallinta olisi haastateltujen mukaan auttanut välttämään monet ongelmat.

Lähtövalmennusta tulisi antaa sitä tarvitseville, ennen kaikkea järjestämällä tapaamisia kohdemaassa aiemmin työskennelleiden henkilöiden kanssa. Emoyhtiön tukea ulkomaan komennuksella haastatellut toivoivat sellaisen tukihenkilön muodossa, joka auttaisi käytännön asioissa.

Emoyhtiön lisäksi myös perheen mukanaolon todettiin vaikuttavan positiivisesti sopeutumiseen. Perheen sopeutumiskyky uuteen ympäristöön on keskeisiä asioita ekspatriaatin sopeutumisen kannalta. Myös kohdemaassa vietetty aika edistää sopeutumista. Sopeutumista ajatellen työntekijän ulkomaan komennuksen tulisi siis olla riittävän pitkä.

Kirjallisuus:

Alho, Olli teoksessa: Ihminen ja kulttuuri. Vientikoulutussäätiö. Helsinki 1989.

Black, J. Stewart; Gregersen, Hal B.: The other half of the picture: antecedents of spouse cross cultural adjustment. *Journal of International Business Studies*, 3/4 1991, 461-478.

Ferraro, Gary P.: The cultural dimension of international business. New Jersey 1990.

Hiltrop, Jean Marie; Janssens, Maddy: Expatriation: challenges and recommendations. *European Management Journal*, Vol. 8, No 1, 3/1990, 19-26.

Hofstede, Geert: Cultures and organizations. Cambridge 1991.

Kim, Young Yun teoksessa: Handbook of International and Intercultural Communication. Toim. Asante, Molefi Kete - Gudykunst, William B. California 1989.

Lagasse, Charles-Etienne: Les institutions politiques de la Belgique et de l'Europe. Bryssel 1990.

Murtolahti, Leea: Kulttuuriempatia - avain kansainvälistymiseen. *Ekonomi* 5/88, 12-13.

Raunio, Aino teoksessa: Ihminen ja kulttuuri. Vientikoulutussäätiö. Helsinki 1989.

Tellervo Kähärä

How Finnish Are The Thunder Bay Finns?

An ethnic community is made up of many individuals who, regardless of their personal differences, share something very important at the community level: their common roots. It is the common roots that bind together the Finnish population of 11,740 immigrants and their descendents living in Thunder Bay, Ontario, Canada, (Census of Canada, 1986) even though the extent of the individuals' cultural and linguistic expression varies.

To find out the extent of cultural and linguistic retention of individuals within the Thunder Bay Finnish community, one hundred people over eighteen years old, both immigrants (38) and non-immigrants (62), were interviewed.

Regarding language, both Finnish and English language skills of those interviewed were determined; regarding culture, the extent of each person's active community involvement was determined, as well as the extent of retention of Finnish traditions in each individual's personal and home life.

Finally, the attitude of those interviewed, regarding the Finnish language

and culture was determined. The following is a summary of the study.

Findings Regarding Language Skills

Most of the Finnish immigrants in Thunder Bay have learned to speak English sufficiently well and make use of it daily. Almost all of the Canadian-born second and third generation informants have learned Finnish as their first language. They all speak English now, and all but two use it daily.

The retention of the Finnish language skills of the immigrants is high; however, the retention of the non-immigrants' skills except for the speaking skill is already quite low. All the immigrants (100%) speak Finnish daily, weekly or less; over half (68%) of the non-immigrants do so also. Most of the immigrants (95%) actively write Finnish; less than a half of the non-immigrants (45%) are able to do so.

The main reason for both groups to write Finnish is to keep contact with those in Finland. A large number of the immigrants (90%) and almost a half (48%) of the non-immigrants listen to Finnish actively through the local media.

Quite a few of the immigrants (76%) but only a small number of the non-immigrants (19%) read Finnish actively, subscribing to the Finnish-Canadian newspapers and/or borrowing Finnish books.

Tellervo Kähärä, M.A., H.B.A., B.A/B.Ed., Teacher at Hillcrest High School in Thunder Bay, Ontario, Canada. This study delves into the present Finnish community, trying to determine its "Finnishness" both in thought and deed.

Community Involvement

Neither the immigrant informants nor the Canadian-born Finns of Thunder Bay appear to be very active either in the community at large or the Finnish community. Only 42% of the immigrants and 48% of the Canadian Finns are actively involved in any community efforts, and only 29% of either group support the Finnish organizations.

The only really active immigrant group are those who came to Canada in the 1950's as children (under 15). Even they participate more in mainstream English-speaking organizations than in the Finnish-speaking ones. About half of them actively participate in an English church; the other half support a Finnish church. The other immigrants appear passive in comparison with this group, because even the most active of the older immigrants are beginning to experience the restrictions of age.

Characteristics, Traditions and Heritage

For the Finnish immigrant informants keeping the Finnish traditions and heritage comes naturally, as a characteristic part of their daily lives. Also the Canadian-born Finns still appear to live the Finnish culture to some extent or at least appreciate it. For example, all of the immigrants (100%) and 82% of the Canadian Finns buy Finnish products quite regularly. All the immigrants also prepare Finnish food, and this tradition has survived with 73% of the Canadian-born Finns as well.

Almost all the immigrants (95%) and many of the Canadian-born Finns (77%) celebrate Finnish festivals and holidays, most often Christmas Eve. Nearly all the immigrants (92%) and over a half of the

non-immigrants (65%) reflect their Finnish background in their homes with photographs of their Finnish ancestors on display as well as Finnish wallhangings and Finnish crystal, mainly Iittala glass. Many of them (84% of the immigrants and 61% of the non-immigrants) have a Finnish sauna. Most of the immigrants (90%) and nearly a half of the Canadian-born Finns (48%) listen to Finnish programs on the radio and television and many immigrants (74%) and almost a half of the Canadian-born informants (48%) listen to Finnish musical recordings at home. Most of the immigrants (89%) but only a small minority of the non-immigrants (21%) also visit Finland, over half of the immigrants (56%) quite regularly.

Attitudes toward the Finnish Language and Culture

All (100%) of the immigrant informants and most of the Canadian-born Finns (84%) consider the retention of the Finnish language important or very important. A great majority of the immigrants (92%) and well over a half of the Canadian-born Finns (69%) regard the keeping and maintaining of the Finnish culture and traditions to be either important or very important. A large number of the immigrants (84%) and over a half of the non-immigrants (53%) value the continuing of the Finnish churches as important or very important and almost as many immigrants (81%) and non-immigrants (52%) want to see the continuing of the Finnish organizations because it is important or very important to them.

Neither the immigrant Finns nor the non-immigrant Finns see much hope for the future of the Finnish organizations and churches, once the Finnish language is no longer used actively. Only 34% of the immigrants and 40% of the non-im-

migrants believe that the Finnish churches will continue and 28% of the immigrants and 44% of the non-immigrants believe that the secular Finnish organizations will continue regardless of the language.

Further Study on Attitudes

After the informants had voiced their opinions about the importance of retaining the Finnish language and culture and of continuing the Finnish clubs and churches, they were presented with a number of biased statements on the same topics, with which they had to either agree or disagree. In this way, hopefully, they were to reveal their real attitudes.

Although 100% of the immigrants and 84% of the Canadian-born Finns had considered the retention of the Finnish language important, now a somewhat lesser number, 77% of the immigrants and 69% of the non-immigrants showed some degree of positive attitude toward the Finnish language. In fact, 20% of the immigrants and 22% of the non-immigrants showed some degree of negative attitude, and 3% of the first group and 9% of the second did not answer either way.

As for their opinion about retaining the Finnish culture, 92% of the immigrant Finns and 69% of the Canadian-born had considered it important or very important. The new study on attitudes shows a spectacular change in the score of the immigrant Finns: only 69% have some degree of positive attitude toward this subject. The new study corroborates the score of the Canadian-born Finns, showing that 65% have a positive attitude toward the Finnish culture.

Twenty-two per cent (22%) of the immigrants and 25% of the Canadian-born Finns had a negative attitude and 9% of

the first group and 11% of the second did not answer.

Also the positive opinion of the 81% of immigrants who were for the continuing of the Finnish clubs and societies took a dive to 57% when tested through their attitudes. On the other hand, the score of the Canadian-born Finns (52%) was confirmed when 50% of them showed a positive attitude to this subject. Those who showed a negative attitude were 29% of the immigrant group and 18% of the Canadian-born group. The remaining 14% of the immigrants and 32% of the non-immigrants simply did not know enough about the organizations to answer. So although in the first study there were 48% of Canadian-born Finns who did not think the continuing of Finnish clubs and societies important, it was not necessarily because of a negative attitude but simply because they were too far removed from the Finnish organizations, and to them, personally, the organizations had no importance.

The most surprising result came from the last topic, the importance of continuing the Finnish churches. Whereas 84% of the immigrants and 53% of the Canadian-born Finns had said earlier it was important to them that the churches should continue, only 42% of the immigrants and 24% of the Canadian-born Finns showed a positive attitude toward this topic. Whereas, in the earlier study, 47% of the Canadian-born Finns had been against the continuing of the Finnish churches, now only 7% of them showed a negative attitude toward the topic. A great number (46% of immigrant Finns and 69% of Canadian-born) did not answer. They found it too difficult to give their opinions, because they do not go to a Finnish church and know very little about the activities of the Finnish churches.

Attitudes Regarding the Finnish Language

All the informants came across quite emphatically in favour of the Finnish language preservation. The first place to learn a language is the home and 90% of all the informants felt that it is the Finnish-Canadian parents' important responsibility to teach Finnish to their own children. They did realize that it is not always easy to do so, but 53% of the immigrants and 42% of the non-immigrants countered the suggestion that the maintenance of the Finnish language within the home should be too difficult.

The further suggestion that teaching Finnish to one's own children is downright impossible met with disagreement by 68% of the immigrant informants and 66% of the Canadian-born. It was then suggested that if one of the parents does not speak Finnish, the situation becomes much more difficult, even impossible. Although 42% of the immigrant Finns and 52% of the Canadian-born disagreed with this and pointed to example families whose parents have taught their children to become bilingual in the instance that one or the other does not speak Finnish, 37% of the immigrants and 44% of the non-immigrants agreed that without the support of both parents, teaching Finnish to one's own children is impossible.

All the informants felt that in the end it is up to the parents. If they perceive that knowing Finnish is important, they will undoubtedly teach it to their children. It was, however, the opinion of 39% of the immigrant informants and 26% of the Canadian-born Finns, that many parents do not want to speak Finnish to their children. This again was countered by a slight majority of 42% immigrants and 50% non-immigrants who could not im-

agine any parent capable of speaking Finnish not wanting to speak it to his/her children.

Although 63% of the immigrants and 65% of the non-immigrants felt that sending the children to Finnish language classes would be an important aid in their learning the language, some suggested, quite realistically, that it is still the home where the responsibility for language teaching lies; sending the children to learn Finnish in the language classes would be just "passing the buck".

A great majority of 87% immigrants and 84% non-immigrants agreed that it is important that the children be able to speak Finnish with their Finnish-speaking grandparents. To keep the communication going among the generations is an important motivating factor to promote the children's language learning.

The notion that Finnish language is hardly useful for the adult speaker in everyday life was countered by 55% of the immigrants and 47% non-immigrants who felt that in their daily lives it is a viable and important part. The immigrant informants agreed unanimously (100%) and the non-immigrants 87% that the Finnish language is the uniting factor among the Finns living in the Canadian environment. To 90% of the immigrant Finns and 84% of the non-immigrants, knowing the Finnish language was an inestimable asset and a good investment. In the experience of 65% of the immigrant Finns and 71% non-immigrants, their speaking of the Finnish language in public places had never caused any undue attention or negative reaction.

Attitudes Regarding the Finnish Background and Culture

Attitudes about the Finnish background and culture showed that 84% of the im-

migrant informants and 81% of the non-immigrants consider it "a great loss" if the Finnish-Canadian children should lose their Finnish identity. That the Finnish-Canadian parents should, at least, teach Finnish customs to their children was endorsed by 92% of the immigrant Finns and 69% of the non-immigrants.

The gradual assimilation of the adult Finnish-Canadians within the Canadian society was a negative matter for 50% of the immigrant informants and 31% of the non-immigrants. On the other hand, to 28% of the immigrants and 66% of the non-immigrants it was a totally positive matter. They thought it only natural and even desirable that assimilation should occur. In fact, many of them are contributing to the process by marrying non-Finns. Some have a non-Finnish parent or grandparent.

Looking at the Finnish-Canadian society as a whole, 55% of the immigrant informants and 32% of the non-immigrants agreed either totally or almost that "the Finns are too bound up within their society and customs." Conversely, 32% of the immigrants and 55% of the Canadian Finns disagreed. To them the Finnish society is not a closed society.

As many as 92% of the immigrants and 94% of the non-immigrants believed that Finnish-Canadians should be proud of their culture and heritage and not hide it. Furthermore, 81% of the immigrants and 89% of the non-immigrants were totally against the suggestion that the Finnish background could in any way be a burden or hindrance in their progress in the society at large. That it is, in fact, "a good idea" to let your co-workers know about your Finnish background was the opinion of 53% immigrants and 71% of the non-immigrants.

The suggestion that "it does not really matter even if the Finnish identity is lost during our time or our children's time" was obliterated with a strong vote to the contrary, because it does matter to 90% of the immigrant Finns and 81% of the non-immigrants. The opinion that Finnish-Canadians might be better than other Canadian minorities was refuted by 71% of the immigrant informants and 77% non-immigrants, often in a slightly embarrassed tone, suggesting that no human can possibly be better than any other. While another 5% of the immigrants and 3% of the non-immigrants were almost in agreement with them, 21% of the immigrants and 15% of the non-immigrants preferred not to commit themselves one way or another. Only 3% of the immigrants and 5% of the non-immigrants concurred with the opinion.

A majority of both the immigrant informants (76%) and the non-immigrants (79%) had never encountered cultural discrimination because of their Finnish background, in the Canadian society at large. Also cultural discrimination toward the Finnish Canadians by the Finnish people of Finland was unknown to 47% of the immigrant informants and 50% of the non-immigrants. A fair number of informants (24% immigrant and 34% non-immigrant) found it difficult to say whether or not they had experienced discrimination from the Finland Finns. Surprisingly, 26% of the immigrants and 16% of the non-immigrants had either experienced such discrimination or had heard of instances of it from others. That reverse discrimination might exist, i.e. Finnish-Canadians looking down on Finland Finns, was denied by a majority of 68% of the immigrant informants and 74% of the non-immigrants.

Conclusion

In conclusion it can be said that the immigrant informants of Thunder Bay who participated in this study use their language skills quite extensively. Generally speaking, they have retained the Finnish language very well. The non-immigrants also use their Finnish speaking skill extensively, but the other language skills: listening, writing and especially reading are not used to a great extent and tend to be more passive than active.

The retention of Finnish culture and traditions is also high among the Thunder Bay Finnish community. The immigrants still live the culture daily; to them it is natural and unconscious. Among the non-immigrants the Finnish culture is retained to a greater extent than the language. Finnish holiday traditions, Christmas Eve in particular, are cele-

brated by a large number of non-immigrant informants. Quite a few also have some visual and concrete objects in their homes, which represent their Finnish background.

Although all the informants carry on with the Finnish traditions in their homes, very few participate in any community activities reflecting the Finnish culture.

On the whole, the attitude of the informants toward Finnish matters is positive. The farther removed they are from the Finnish social institutions, the less they are able to relate to them or form an opinion. Their positive attitude is translated into practical action, when so many of them, both immigrants and Canadian-born Finns, express their intent to keep following the Finnish traditions and passing them on to the future generations.

Tiivistelmä:

Tämä artikkeli on tiivistelmä tutkimuksestani, jonka aiheena on Thunder Bayn suomalaisten "suomalaisuus". Tarkoituksena on selvittää, kuinka paljon Thunder Bayn suomalaiset ja suomensukuiset vielä aktiivisesti käyttävät suomen kieltä ja osallistuvat suomalaiseen kulttuuritoimintaan sekä sisällyttävät suomalaisia tapoja ja perinteitä jokapäiväiseen elämäänsä. Tutkimus on tehty mielipide- ja asennekyselyn pohjalta, tarkoituksella saada esiin mahdollisimman autenttista materiaalia.

Tutkimuksen loppuarvio on, että Thunder Bayssa puhutaan suomea vielä verrattain aktiivisesti, mutta suomen kielen kirjoitus, kuuntelu ja lukeminen on jo huomattavasti passiivisempaa — etenkin Kanadassa syntyneiden keskuudessa.

Myös suomalainen kulttuuriperinne ja tavat ovat osa Thunder Bayn suomalaisten jokapäiväistä elämää; suomalainen kulttuuritoiminta (seurat ja seurakunnat) puolestaan on prosentuaalisesti pienen kannattajajoukon varassa. Haastateltavien asenne suomen kieltä ja suomalaisuutta kohtaan on enimmäkseen myönteinen.

Praktisen syllogismin mallista muuttoliiketutkimuksessa

Muuttoliiketutkimusta on voimakkaasti leimannut luonnontieteellinen ajattelutapa. Ensinnäkin on liiaksi korostettu kausaalisten prosessien olennaisuutta inhimillisiä ilmiöitä tutkiessa, toisaalta on pyritty etsimään luonnonlakien kaltaisia "yleispäteviä lakeja" ihmisyhteiskunnassa. Esimerkkeinä muuttoliiketutkimuksessa ovat maantieteilijöiden gravitaatio- ja verkkomallit, taloustieteilijöiden 'economic man' -ajatteluun perustuvat muuttomallit, behavioristiset muuttoteoriat jne. Tavallisesti on näissä näkemyksissä kiinnitetty huomiota vain yhteen kausaalitekijään. Näin on muuttoliike keinotekoisesti irrotettu laajemmasta yhteiskunnallisesta kontekstista ja se on käsitetty yksinkertaisena syy-seuraus -ilmiönä. Samalla ilmiö dehumanisoituu ja näin ollen muuttoa on katsottu pikemminkin "fyysiikan lakeja" noudattavana kuin ihmisen toimintaan liittyvänä ilmiönä.

Holistisemmissä näkemyksissä, esimerkiksi väestötieteilijöiden keskuudessa tunnetussa muuttotransitioteoriassa on muuttoa käsitellessä otettu huomioon myös laajempaa yhteiskunnallista taustaa ja yksinkertaisten syy-seuraus suhteiden sijaan on korostettu prosessuaalisen ajattelutavan olennaisuutta. Silti luon-

nontieteille ominainen "yleispäteviä lakeja etsivä" sekä biologisista tieteistä peräisin oleva evolutionistinen lähestymistapa ovat tässä yhteydessä keskeisiä. Usein evolutionistinen ajattelutapa edellyttää päämäärää, mitä kohti systeemi kehityksessään kulkee. Ihmisen toiminnanakin katsotaan näin olevan pelkästään systeemin päämäärää palvelevan. Hegeliläisen teleologian ja sosiaalidarvinismin vaikutukset ovat tässä huomattavia.

Kiista ihmistieteiden metodologian omaleimaisuudesta on kasvanut 1960-luvun alusta lähtien (Sosiologia 3/1971; Tuomela ja Patoluoto 1975, 1976). Vaikka ihmistieteiden omaleimaisuutta puolustavien (metodologiset dualistit) ja vastustavien (metodologiset monistit) (von Wright 1985:9–10) välienselvitykset ovat jatkuneet tähän päivään saakka, ovat 1980-luvulla tapahtuneet tilastollisten menetelmien uudelleenarviointi ja laadullisen tutkimuksen kasvava rooli käytännössä osoittaneet sen, että luonnontieteissä käytettävät käsitteet ja menetelmät eivät riitä selittämään kaikkea inhimilliseen toimintaan liittyvää.

Luonnontieteellisen deduktiivis-nomologisen selitystavan sijaan on ihmisen toimintaa tutkiessa usein käytetty induktiivis-statistista selitystapaa korostaen näin ikäänkuin ihmisyhteiskuntaa hallitsevien "lakien" probabilistista luonnetta. Silti siinäkin keskeisinä ovat pysyneet "peittävä lain malli" ja siihen liittyvä kausaalisuus (Haaparanta ja Niiniluoto 1986:73–74). Vaihtoehtona luonnontie-

Kirjoittaja on Siirtolaisuusinstituutin vieraileva tutkija Virossa. Hän tekee Tarton yliopiston maantieteen laitokselle väitöskirjaa virolaisten paluumuutosta.

teellisille selityksille on ihmistieteissä käytetty intentionaalis-teleologista selitystapaa. Tästä hyvänä esimerkkinä on G.H. von Wrightin praktisen syllogismin malli. Von Wrightin (1976:124) mukaan ihmiselle on ominaista intentionaalisuus (tavoitteellisuus), ja siinä on tärkeää se, että ihmisen tavoitteiden ja niitä toteuttavien tekojen välinen yhteys on luonteeltaan käsitteellinen ja ei-kausallinen. Von Wrightin (1976:118–119) kehittämän mallin perusmuoto on seuraava:

A tavoittelee päämäärää B. A arvelee, että ellei hän tee tekoa C, hän ei saavuta B:tä. A ryhtyy tekemään C:tä.

Tässä nähdään, että A:n aikomus saavuttaa B luo tietynlaiset edellytykset A:n mahdolliselle toiminnalle, mutta A:n varsinainen käyttäytyminen riippuu siitä, minkälaisen teon A arvelee olevan riittävän B:n saavuttamiseksi. A tulkitsee siis tilannetta, ja näin A:n tavoitteen (B) ja sitä toteuttavan teon (C) välinen yhteys on luonteeltaan käsitteellinen. Paitsi näistä tekojen sisäisistä determinanteista meidän täytyy puhua myös tekojen ulkoisista determinanteista: yhteiskunnassa vallitsevista normeista ja säännöistä (von Wright 1976:120). Jokapäiväisessä elämässään ihminen usein "sokeasti" noudattaa yhteiskunnallisia normeja/sääntöjä, ja näin meille voi kehittyäkin harhakuva ihmiskäyttäytymisen "kausalisuudesta" ja ihmisyhteiskuntaa hallitsevista "yleispätevistä laeista", jotka ovat luonnonlakeihin verrattuina hieman "joustavampia". Silti, "sokeakin" normien/sääntöjen noudattaminen perustuu jonkinlaisiin ihmisen niihin kohdistuviin käsityksiin tai asenteisiin. Sama koskee myös yhteiskunnassa vallitsevien normien/sääntöjen luonnetta – ovathan nekin ihmisten luomia merkityssisällöllisiä käyttäytymisohjeita tiettyjä olosuhteita varten. Vaikka normeille/säännöille onkin ominaista jonkinlainen stabiilitteetti, niin että voimme niiden kohdalla puhua yhteiskunnallisista "laeista", on kuitenkin

kin tärkeää muistaa, että ne sisältävät ihmisen niille antamaa merkitystä. Ne ovat siis pikemminkin ihmisen käsitteellis-normatiivisia kuin kausaalis-universaalisia reaktioita tietyissä olosuhteissa. Ihminen voi esimerkiksi muuttaa aikaisempia käsityksiään ja käyttäytyä vallitsevien normien/sääntöjen kanssa ristiriitaisesti sekä samalla jopa muuttaa niitä. Meidän on siis pikemminkin pyrittävä retrospektiivisesti ymmärtämään niitä tavoitteita ja uskomuksia sekä yhteiskunnassa vallitsevia normeja ja sääntöjä, joihin ihmisen toiminta perustui kuin etsimään ihmisen käyttäytymistä aiheuttavia "yleispäteviä lakeja". Tässä kulkenee ero luonnon- ja ihmistieteellisen metodologian välissä.

Miten voimmme ymmärtää/selittää ihmisen toimintaa, ottaen samalla huomioon myös yhteiskunnassa tapahtuvia poliittisia, taloudellisia, sosiaalisia muutoksia? E. Alldardt (1971:111–124) ja A. Giddens (1979:87–156) sekä J. Elster (1983) ovat korostaneet sitä, että ihmisyhteiskuntaa tutkiessamme tarvitsemme erilaisia selitystapoja: yhteiskunnan rakenteellisia muutoksia käsitellessämme voimme käyttää kausaaliselitystä, mutta ihmisen toiminnan ymmärtäminen vaatii kuitenkin intentionaalis-teleologista selitystapaa. Vaikka voimme tietyssä mielessä ajatella yhteiskunnallisten prosessien olevan kausaalisia, ei se tarkoita sitä, että niiden taustalla olisi jokin "yleispätevä laki", johon voimme ne alistaa, kuten on asianlaita luonnonprosessien kohdalla. Pikemminkin on tässä, kuten edellä jo mainitsin, nähtävissä selvä yhteys ihmisen käsitteellis-normatiiviseen käyttäytymiseen. Siis yhteiskunnalliset kvasi-kausaliset prosessit luovat kontekstin, jossa ihmisen toiminta saa alkunsa, ja ihmisen toiminta puolestaan vaikuttaa näiden prosessien kulkuun.

Yksilötasolla meidän pitäisi puhua ihmisen tavoitteista, joita hänen käyttäytymisensä "palvelee". Tavoitteilla puolestaan on yhteys ihmisen tarpeisiin ja arvoihin (Suhonen

1988:27–29). A. Maslowin (Roos 1973:68–69) tarve teoria oli yksi ensimmäisistä yrityksistä luokitella ihmisen tarpeita. Maslowia on arvosteltu siksi, että hän lienee yrittänyt määrittellä ihmisen ”perusluonnetta” ja on näin korostanut liiaksi ihmisen tarpeita luonnon määrääminä. Ihmisen tarpeiden on kuitenkin katsottu olevan riippuvaisia ihmisyhteiskunnasta ja siinä vallitsevista arvoista ja niiden on ajateltu muuttuvan yhteiskunnan muuttuessa. (Roos 1973:68–69, Allardt 1976:28, Suhonen 1988:27–29). E. Allardtin (1976:37–38) näkemys, jota suomalaiset muuttoliiketutkijat (Korkiasaari 1983; Söderling 1988) ovat tutkimuksissaan käyttäneet, jakaa ihmisen tarpeet seuraaviin luokkiin: *Having* (elintaso) viittaa ihmisen omistamiin ja hallitsemiin resursseihin; *Lo-ving* (yhteisyyssuhteet) tarkoittaa ihmisen suhteita muihin ihmisiin; *Being* (itsensä toteuttamisen muodot) tarkoittaa ihmisen suhdetta yhteiskuntaan. Näyttä siltä, että silloin kun puhumme ihmisen tavoitteista, voimme ajatella niiden olevan suhteessa hänen tarpeisiinsa, tekemättä kuitenkaan sellaista johtopäätöstä, että jotakin päämäärää palveleva teko tarkoittaisi välittömästi jon-

kun tarpeen tyydyttämistä. Pikemminkin meidän täytyy puhua jatkuvasta tarpeiden sisäistymisestä tavoitteisiin, jolloin tarpeet läpäisevät arvojen prisman, näin muuttaen sekä omaa että arvojen ja lopulta myös tavoitteiden luonnetta.

Voi siis sanoa, että yhdistämällä joustavan tarve teorian ja praktisen syllogismin mallin, saamme sangen hyvän apuvälineen tulkitaksemme ihmisen muuttoa yksilötasolla. Lisäämällä siihen yhteiskunnallisen kvasi-kausaalisen taustan, voimme sanoa, että vallitsevissa yhteiskunnallisissa olosuhteissa X henkilö A aikoo tavoitella päämäärää B. Jotta hän saavuttaisi B:n, A arvelee/uskoo, että hänen pitäisi tehdä C. Näin A ryhtyykin tekemään C:tä. Miksi A arvelee, että hänen pitäisi tehdä C eikä D, ja miksi hän vallitsevissa yhteiskunnallisissa olosuhteissa alkaa tavoitella päämäärää B – nämä ovatkin niitä kysymyksiä, joihin meidän on pyrittävä vastaamaan. Näin ollen meidän on lähestyttävä tutkimusongelmaa retrospektiivisessä muodossa, ts. on aloitettava muuttopäätöksestä ja sitten on keksittävä sille sopivat premissit: tavoitteet ja uskomukset sekä myös normatiiviset paineet.

Kirjallisuus

- Allardt, E., 1971. Rakenteellisista, institutionaalisista ja kulttuurisista selityksistä. *Sociologia* 3, s. 111–124.
- Allardt, E., 1976. Hyvinvoinnin ulottuvuuksia WSOY, Porvoo.
- Elster, J., 1983. *Explaining Technical Change*. Cambridge.
- Giddens, A., 1984. Yhteiskuntateorian keskeisiä ongelmia. Helsinki.
- Haapasaari, L. ja Niiniluoto, I., 1986. Johdatus teieteelliseen ajatteluun. Helsingin yliopiston filosofian laitoksen julkaisuja n:o 3.
- Korkiasaari, J., 1983. Ruotsista Suomeen vuosina 1980–81 palanneet. Siirtolaisuusinstituutti, Siirtolaisuustutkimuksia A 9.
- Roos, J-P., 1973. *Welfare Theory and Social Policy. A Study in Policy Science*. Commentationes Scientiarum Socialium 4. Societas Scientiarum Fennica. *Sociologia*, 3/1971. Westermarck-seuran julkaisu.
- Suhonen, P., 1988. Suomalaisten arvot ja politiikka. WSOY, Juva.
- Söderling, I., 1988. Maassamuuton ulottuvuudet. Yksilö-, alue-, ja yhteiskuntatason tarkastelu Suomessa vuosina 1977–78 maassamuuttaneista. Turun yliopiston julkaisuja C 65.
- Tuomela, R. ja Patoluoto, I., 1975, 1976. Yhteiskuntatieteiden filosofiset perusteet I, II. Helsinki.
- von Wright, G. H., 1976. Determinismi ja ihmistutkimus. Toim. Tuomela, R. ja Patoluoto, I. Yhteiskuntatieteiden filosofiset perusteet II, s. 114–138. Helsinki.
- von Wright, G. H., 1985. *Filosofisia tutkimuksia* WSOY, Juva.

Kaarle Hjalmar Lehtisen rahaston apurahat

suomalaisen siirtolaisuustutkimuksen edistämiseen ja tukemiseen julistetaan haettavaksi. Haettavana on yhteensä 50 000 markkaa joko yhtenä tai useampana apurahana.

Lyhyessä, vapaamuotoisessa hakemuksessa on selostettava hanke, jonka toteuttamiseen apuraha aiotaan käyttää. Hakemukseen on liitettävä selvitys opinnoista, mahdollinen työ- tai matkasuunnitelma sekä selvitys muista vireillä olevista tai saaduista apurahoista. Hakemukset, joiden on oltava perillä viimeistään 30.4.1994, lähetetään osoitteella:

Siirtolaisuusinstituutti
Piispankatu 3, 20500 Turku, FINLAND
puh. 921-23 17 536

Konferensseja – Conferences

7. European Conference: Migration, Flight, Racism and Ethnic Relations. Berlin, April 22–24, 1994. *And:*

8. European Conference: Refuge, Migration and Social Change. Berlin, June 22–25, 1994. Berlin Institute for Comparative Social Research. P.O. Box 30 11 25, D-10722 Berlin, Deutschland (tel. +49 30 444 10 88, fax +49 30 444 10 85)

Maahanmuutto osana kansainvälistymistä. 5.–6.5.1994. Osallistumismaksu, 150 mk/henkilö, maksetaan 20.4.1994 mennessä Hanasaaren kulttuurikeskuksen postisiirtotilille nro 967 47–3, koodinumeroksi merkitään "710". Ilmoittautuminen 18.3.1994 mennessä: Opetushallitus, ylitark. Nina Rekola, Pl 380, 00531 Helsinki

Identity: Nationalism, Regionalism and Ethnicity in Eastern Europe. May 30–31, 1994. Lecturer: Dr Effie Voutira, Cambridge University, UK. *And:*

Psychological Acculturation and Adaptation of Forced Migrants. June 20–22, 1994. Lecturer: Prof. John Berry, Queens University, Canada. Information and registration before 20.4.1994: University of Jyväskylä, Continuing Education Center, Katja Pylkkänen, FIN-40100 Jyväskylä, Finland (tel. 358 41 603 746, fax 358 41 603 621)

A Seminar on Migration; Finnish migration and colonization of the inner parts of Sweden, late 1500–1800. June 3–4, 1994. Mithögskolan, S-85170 Sundsvall, Sweden (tel. +46 60 188 600, fax +46 60 188 688)

The European Migration to the United States and Canada 1783–1983. To be held aboard the ocean liner Queen Elizabeth 2, August 1–6, 1994. The Norwegian Emigrant Museum, Strandgt. 33, N-2300 Hamar, Norway (tel. +47 62 521 304, fax +47 62 529 102)

Kari Tarkiainen: Finnarnas historia i Sverige 2. Inflyttarna Från Sverige och de finska minoriteterna under tiden 1809-1944. Finska Historiska Samfundet & Nordiska museet. Gummerus, Jyväskylä 1993. 455 s.

Arkistoneuvos, fil. tri Karl Tarkiaisen vuonna 1990 ilmestynyt ensimmäinen osa ruotsinsuomalaisten historiaa käsittelevästä teossarjasta sal osakseen ylistävät arviot. Kirja valittiin mm. vuoden parhaaksi historialliseksi teokseksi Suomessa. Nyt ilmestynyt toinen osa ei petä edeltäjänsä synnyttämiä odotuksia. Teos jatkaa siitä, mihin ensimmäinen osa jäi, eli Suomen ja Ruotsin yhtelen valtiollisen talpa-leen loppumisvuodesta 1809, ja päättyy vuoteen 1944.

Sarjan ensimmäinen osa käsitteli mm. työmatkojen ja kauppayhteyksien synnyttämää länsisuomalaisten liikehdintää Ruotsiin, suurvalta-ajan suomalaisasutusta Tukholmassa, metsäsuomalaisasuk- sen syntyä ja vaiheita, suomalaisten karriääriä valta- kunnan hierarkiassa sekä sota-alkojen pakolaisvir- toja Suomesta.

Toisen osan keskeistä sisältöä ovat mm. metsä- suomalaisten myöhäisemmät vaiheet (sulautumi- nen, suomen kielen katoaminen), tomlonjokilaak- son suomalaisvähemmistön alkuperä ja kiellikysy- mys sekä Tukholmaan jo vanhastaan muodostu- neen suomalaisyhteisön elämä. Tarkastelu ulottuu laidasta laitaan: yksittäin tulleista joukolla saapunei- siin, ylhäisöväestä rahvaaseen, tilapäiskävijöistä py- syvästi asettuneisiin, poliittisista ei-poliittisiin henki- löihin jne. Kohteena ovat yhtäläillä Suomesta sotien seurauksena paenneet upseerit, sotamiehet ja virka- miehet kuin työn perässä tulleet piit ja Västernorr- landin sahoilla työskennelleet pohjalaisetkin; osansa saavat kansallismieliset intoilijat, oikeistoradikaalit ja punapakolaiset, kuten myös yliopistomiehet, Upsa- lan opiskelijat, kirjailijat ja lehtimiehet sekä sodalta turvaan viedyt evakkolapset — ja monet muut.

Tarkiainen ei ole tukeutunut pelkästään aikaisem- piin tutkimuksiin, vaan on leipätyönsä antaman läh- teistötuntemuksen ja ”näköalapaikan” avulla penko- nut perusteellisesti primääriaineistoa. Siitä hän on poiminut esille lukuisia tekstiä elävöittäviä ja lukijan mukaansa tempaavia esimerkkejä yksittäisistä hen- kilöistä ja tapahtumista. Käytettävissä oleva aineisto ei ole juurikaan antanut mahdollisuuksia tilastollisiin yleistyksiin eikä teoreettisiin pohdiskeluihin, mutta tuskinpa niitä useimmat lukijat osaavat tämän kaltai- sessa teoksessa edes kaivata. Kirjan loppuluvussa kirjoittaja tosin tekee asiasta joukon kiinnostavia yleistäviä johtopäätöksiä.

Toisen osan läpikäyvät teemat ovat pääosin sa- moja kuin ensimmäisessä osassa. Mutta eivätpä ne voisi juuri muuta ollakaan, koska myös maiden väli- sen muuttoliikkeen perusolemus on pysynyt hyvin samanlaisena vuosisadasta toiseen. Rauhallisten ai- kojen luonnollisen väestönvaihdon ovat aika ajojn rikkoneet sotien aiheuttamat pakolaisvirrat ja poik- keuksellisen huonojen taloudellisten olojen synnyt- tämät suuret joukkosiirtymät. Ruotsi on tässä vaih- dossa ollut parempien elinmahdollisuuksilensa ja turvallisemman asemansa vuoksi vastaanottavana osapuolena. Tarkiainen on kuitenkin onnistunut ker- tomaan nämä kertaautuvat ilmiöt konkreettisten ta- pahtumien ja henkilöiden kautta niin elämänlähel- sestä, ettei lukijalle missään vaiheessa synny kielteis- tä vaikutelmaa asioiden toistumisesta.

Molemmat Tarkiaisen teokset ovat sisällöltään siinä määrin laajoja (yhteensä lähes 850 sivua), mo- nipuolisia ja täynnä kiinnostavia yksityiskohtia, ettei niitä ole muutamalla sanalla mahdollista kattavasti kuvata. Jokaisen vähänkään asiasta kiinnostuneen on syytä itse ne lukea. Sen tehtyään ei kenellekään jää epäselväksi, miten suuri merkitys suomalaisilla on ollut ruotsalaisen yhteiskunnan kehityksessä.

Toista Tarkiaisen veroista asiantuntijaa ei varmas- ti vanhemman ruotsinsiirtolaisuuden ja -suomalai- suuden osalta ole. Niinpä tuntuisi lähinnä hiusten halkomiselta lähteä etsimään puutteita teosten sisäl- löllisistä painotuksista tai käsittelevästä. Lähdeai- neistoon, etenkin vanhemmalta ajalta, liittyvistä ra- joituksista huolimatta Tarkiainen on onnistunut erin- omaisen kiehtovalla tavalla kertomaan ruotsinsuo- malaisten vaiheista monin verroin enemmän kuin mitä voi kohtuudella yhdeltä ihmislta vaatia. Kirjan sisällöllistä antia täydentää runsas, huolella valittu kuvitus, lukemista helpottava kaksipalstainen taitto ja muutenkin miellyttävä ulkoasu.

Tarkiaisen teokset on ainakin toistaiseksi julkaistu vain ruotsiksi. Häneltä on tosin tulossa asiasta tiivis- tetty suomenkielinen esitys tekeillä olevaan Suomen siirtolaisuuden historia -teossarjaan, jonka kirjoittaji- na on useita muitakin tutkijoita. Kirjat ansaitsisivat kuitenkin tulla suomennetuiksi koko laajuudessaan. Ruotsinkielistä osaamattomat tai huonommin taitavat jäävät muuten vaille niiden antamaa rikasta ja avar- tavaa lukukokemusta.

Vuoden 1945 jälkeisestä ruotsinsuomalaisten his- toriasta on tulossa vuoden 1995 aikana kaksikin eri teosta. Niistä toinen koostuu useamman kirjoittajan artikkeleista ja julkaistaan Tarkiaisen aloittaman sar- jan kolmantena osana. Toinen sisältyy osana em. Suomen siirtolaisuuden historia -projektiin. Sen laa- tijana on allekirjoittanut.

Jouni Korkiasaari

Saapuneita julkaisuja/ Publications received

Muuttoläike/Migration

- Aaltonen, Aarne A. (ed.): Kalevainen. Kalevan Rita-rikunnan ja Kalevan Naisten Kalevalanpäivän juh-lajulkaisu 1913–1993. Lake Worth 1993. 101 p.
- Aro, Pekka O.; Kemppinen, Reijo: Euroopan yhteisö, perusteos. Vientipaino Oy, 1993. 48 s.
- Arra, Lauri: Siirtolaisjätkeä. Siirtolaistarina suuren lännen mailta. Satakunnan kirjateollisuus Oyn kirjapaino. Pori 1936. 254 s.
- Berger, John; Mohr, Jean: A Seventh Man. Oxford 1975. 283 p.
- Björklund, Ulf: Från ofärd till välfärd. En kristen minoritetsgrupps migration från Mellersta Östern till Sverige. Expertgruppen för invandringsforskning, rapport nr 14. Stockholm 1980. 252 s.
- Bruun, Elsa et al. (red.): Med 40 000 finska barn i Sverige. En folkvandring i smått. Finlandia press-tjänst. Helsinki 1943. 141 s.
- Castles, Stephen and Kosack, Godula: Immigrant Workers and Class Structure in Western Europe. Oxford University Press. Great Britain 1973. 514 p.
- Cottino, Amadeo: Slavmarknad – eller om lagens effektivitet. En studie av den grå arbetskraften. Umcå 1973. 159 s.
- Ehn, Billy; Arnstberg, Karl-Olov: Det osynliga arvet. Sexton invandrare om sin bakgrund. Forfattarför-laget. Lund 1980. 311 s.
- Flyktingar i världen, Europa och Sverige. TCO, Stockholm 1991. 63 s.
- Forsten, Nina: Ulkomailta adoptoitujen lasten so-sioemotionaalinen soeputuminen Suomessa – minäkuva ja itsekoettu aggressiivisuus. Yhteiset Lapsemme – All Our Children r.y. Julkaisuja n:o 4, tutkimusraportti. Åbo Akademi, psykologiska institutionen. Helsinki 1992. 39 s.
- From Finland to Canada. Siirtolaiselämää Sault Ste. Mariessa vuosina 1890–1940. Sault Ste. Marie 1993. 52 p.
- Galema, Annemieke et al.: Van de Ene en de Andere kant. Nordniederländische und Nordwestdeut-sche Amerikaauswanderung im 19. Jahrhundert. Universiteitsbibliotheek, Gronigen 1993. 120 s.
- Grundström, Curt: Report on Nordic Immigrants and Migration. Nordisk invandrar- och migra-tionsrapport. Nordisk statistisk skriftserie/Statistical Reports of the Nordic Countries, 64. Nordic Statistical Secretariat. København 1993. 117 p.
- Habbe, Christian (Hg.): Ausländer. Die verfeimten Gäste. Spiegel-Buch, Germany 1983. 222 s.
- Haverinen, Risto: Todelliset pakolaiset. Turun yli-opisto, politiikan tutkimuksen ja sosiologian laitos. Sosiologian pro gradu -tutkielma, 1992. 99 s.
- Hietala, Leena: Riisivainoilta perunamaahan. Indo-kiinalaisen ja suomalaisen kulttuurin kohtaaminen ruokakulttuurin näkökulmasta tarkasteltuna. Tu-run yliopisto, kulttuurien tutkimuksen laitos, pro gradu -tutkielma, 1993. 134 s.
- Hietala, Kari: Maahanmuuton vaikutukset. Työpo-liittinen tutkimus, 36. Työministeriö. Helsinki 1992. 129 s.
- Jaakkola, Magdalena: Suomalaisten ulkomaal-laisasenteet 1980- ja 1990-luvulla. Ennakkotietoja tutkimuksesta. Työpoliittinen tutkimus, 60. Työ-ministeriö. Helsinki 1993. 35 s.
- Joly, Danièle with Clive Nettleton and Hugh Poulton: Refugees; Asylum in Europe? Minority Rights Publications. London 1992. 166 p.
- Keenan, Deborah and Lloyd, Roseann (eds.): Look-ing for Home. Women Writing about Exile. Milkweed Editions. Minneapolis 1990. 288 p.
- Kramer, Jane: Unsettling Europe. Vintage Books Edition, USA 1981. 217 p.
- Kvam, Ragnar jr.: Den billige arbeidskraften. Oslo 1971. 120 s.
- Lange, Anders: Conceptualizing Identity Processes. CEIFO, "FEST"-serien, 31. Edsbruk 1992. 57 s.
- Lange, Anders: Diverse skrifter. CEIFO, "FEST"-serien. Edsbruk 1992. 312 s.
- Lange, Anders: Flyktingskap, boende och agens. CEIFO, Skriftserien 7. Edsbruk 1991. 242 s.
- Lange, Anders: The Generative Mode of Explana-tion in Social Psychological Theories of Race and Ethnic Relations. CEIFO, "FEST"-serien. Eds-bruk 1992. 87 s.
- Lange, Anders: Social kategorisering och upplevt kulturellt avstånd. CEIFO, "FEST"-serien, 3. Eds-bruk 1992. 244 s.
- Leudesdorff, René; Zillessen, Horst (Hrsg.): Gas-tarbeiter = Mitbürger. Berlin 1971. 366 s.
- Lord, Clifford L. (ed.): Keepers of the Past. The University of North Carolina Press 1965. 241 p.
- Mass Migration in Europe. Implications in East and West. Conference Report: March 5–7, 1992, Vien-na, Austria. 135 p.
- Mella, Orlando: Chilenska flyktingar i Sverige. CEI-FO, Skriftserien 5. Edsbruk 1990. 133 s.
- Migrasjonsforskning i Norge 1985–1993. Norges forskningsråd, Oslo 1993. 205 s.
- Migration Trends, Social Change and Cooperation in the Baltic Region. Report of the Conference:

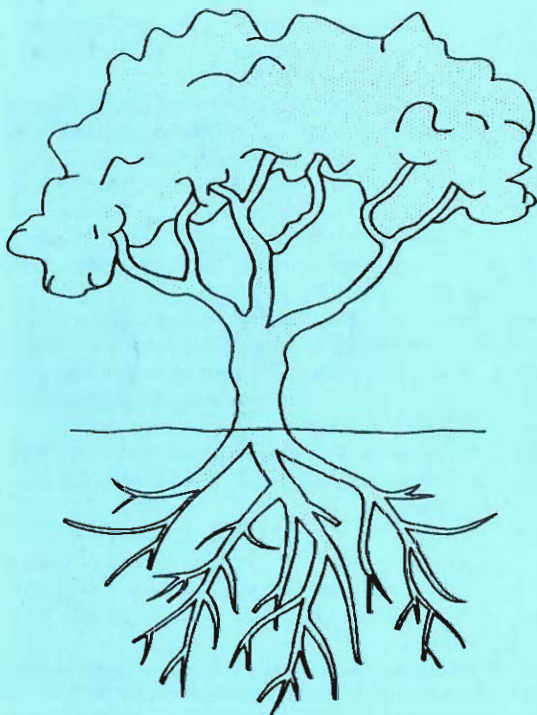
- 11–12 May 1993, Helsinki, Finland. Switzerland 1993. 17 p.
- Namias, June:** First Generation. In the Words of Twentieth-Century American Immigrants. Beacon Press, Boston 1978. 234 p.
- Norrena, Leevi:** Talonpoika, pohjalainen – ja punainen. Tutkimus Etelä-Pohjanmaan Järvisseudun työväenliikkeestä vuoteen 1939. Suomen Historiallinen Seura, Historiallisia Tutkimuksia 178. Tampere 1993. 370 s.
- Nyberg, Eva:** Barnfamiljers migration. Familjers relation i en förändrad livssituation. Pedagogiska institutionen, Stockholms universitet. Edsbruk 1993. 201 s.
- Olin, K-G:** Grafton-affären. Olimex. Jakobstad 1993. 296 s.
- Olsson, Monika:** Finland tur och retur. Om utvisning av finska medborgare. Brå forskning. Stockholm 1986. 88 s.
- Paananen, Seppo:** Työvoimaa rajan takaa. Työpoliittinen tutkimus, 54. Työministeriö. Helsinki 1993. 146 s.
- Pakolaisten vastaanotto Suomessa.** Sosiaali- ja terveysministeriö, Pakolaistoimisto. Helsinki 1993. 30 s.
- People on the move.** New migration flows in Europe. Council of Europe. Printed in Germany 1992. 250 p.
- Pitkä matka kotiin.** Pakolaiset ja paluumuutto. Suomen Pakolaisapu ry. Forssa 1993. 98 s.
- Prupp, Oscar:** Kulturbundna attityder och anpassningar till bostadsmiljön. En boendeundersökning bland turkar och kurder i Fittja. Byggnadsforskningsrådet, R5:1990. Stockholm 1990. 91 s.
- Pulkka, Sanelma:** Let me be me. Cooper Press. Albuquerque, New Mexico 1988. 212 p.
- Rasa, Jouni:** Vuosien 1958–60 välisenä aikana Australiaan muuttaneiden suomalaisten selvytymishaasteet. Uskontotieteen pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, uskontotieteen laitos, 1993. 114 s.
- Reception of Refugees in Finland.** Ministry of Social Affairs and Health, Office for Refugee Affairs. Helsinki 1993. 30 p.
- Reinans, Sven Alur & Hammar, Tomas:** New Citizens by Birth and Naturalization. CEIFO, Skriftserien 9. Edsbruk 1993. 119 p.
- Rideland, Finn:** Smultronlandet; Finnskogarna förr och nu. Norstedts. Bollnäs 1982. 160 s.
- Ruusunen, Aimo (toim.):** Suomalaisia Neuvostoliitossa. Matrikkeli Neuvostoliittoon muuttaneista suomalaisista. Julki Oy. Pori 1993. 80 s.
- Saloheimo, Veijo (toim.):** Tveristä Möhköön ja Tervaniemeen. Alice Bernerin kirjeitä ja kortteja Ak-sel ja Martta Berner-Saloheimolle Tveristä 1902–1937. Joensuu 1992. 43 s.
- Tarkiainen, Kari:** Finnarnas historia i Sverige, 2. Inflyttarna från Finland och de finska minoriteterna under tiden 1809–1944. Jyväskylä 1993. 445 s.
- Tiitinen, Gertrude E.:** A Finnish American Family. How it was in the old days. Voitto Publishing, USA, 1991. 329 p.
- Tukkinen, Tauno:** Suomesta Argentiinaan. Kauppaneuvos Eino Heinosen satavuotismuisto. Helsinki 1993. 78 s.
- Turvapaikanhakijoiden vastaanoton toiminta-ajatus ja yksikköjen toimintaopas.** STM:n monisteita 1992:30. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki 1992. 26 s.
- Turvapaikanhakijoiden toimeentulotuki.** Pakolaistoimiston ohjeita ja sovellutuksia vastaanotto-asetemien ja -keskusten työntekijöille. STM:n monisteita 1993:15. Sosiaali- ja terveysministeriö. Helsinki 1993. 29 s.
- Wargelin, Raymond W.:** Annotations Suomi Synod Archival Collection. Minneapolis 1993. 112 p.
- Vasara, Heli Henriksson:** Sverigefinnar, finns dom? En rapport om de svenska folkbibliotekens verksamhet på finska. Rapport från Statens kulturråd, 1992:6. Trelleborg 1992. 72 s.
- World Refugee Survey 1993.** U.S. Committee for Refugees/American Council for Nationalities Service. Washington DC, 1993. 160 p.
- Vuonokari, Erkki; Pelkonen, Juha-Matti (toim.):** Luokan kynnyksen yli. Ruotsinsuomalaiset kirjoittavat kouluhistoriaa. Ruotsinsuomalaisten arkisto. Jyväskylä 1993. 287 s.
- Zilliacus, Konni:** Utvandrare. Förra delen. Söderström & C:o Förlagsaktiebolag. Helsingfors 1922. 224 s.
- Zilliacus, Konni:** Utvandrare. Andra delen. Söderström & C:o Förlagsaktiebolag. Helsingfors 1923. 216 s.

Muu kirjallisuus/Other publications

- Ahlskog, Marina:** Koncernfackligt samarbete inom ABB Strömberg. Arbetsplatsrelationer och facklig verksamhet i en internationell koncern. Työpoliittinen tutkimus, 34. Työministeriö. Helsinki 1992. 86 s.
- Backberg, Kristiina:** Palkansaajien järjestäytyminen Suomessa 1990. Työpoliittinen tutkimus, 50. Työministeriö. Helsinki 1993. 110 s.

- Bonsdorff, Johan von; Lintunen, Matti:** Me olemme hyvin väsyneitä. Reportaasi Mosambikin unelmasta ja sen murenemisestä. FINNIDA, ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyösasto. Porvoo 1993. 144 s.
- Ekman, Sirkka-Liisa:** Monolingual and Bilingual Communication between Patients with Dementia Diseases and Their Caregivers. Umeå University Medical Dissertations, New Series No 370. Umeå 1993. 158 p.
- Eurovälityksen organisoiminen ja palvelut työvoimatoimistoissa.** Työryhmämuistio Nro 41, Työministeriö. Helsinki 1992. 49 s.
- Haataja, Lauri:** Suomen malli 1940–1956. Työmarkkinajärjestelmän ja poliittisen järjestelmän vuorovaikutussuhde neuvottelujen vakiintumisesta keskeytyksen purkautumiseen. Työpoliittinen tutkimus, 52. Työministeriö. Helsinki 1993. 331 s.
- Heikkinen, Pekka:** Työelämän sopimusjärjestelmä ja ammattitaitokysymykset Suomessa ja viidessä muussa OECD-maassa. Työpoliittinen tutkimus, 48. Työministeriö. Helsinki 1993. 96 s.
- Hulkko, Jouko; Ritamies, Marketta:** Perhepolitiikka Euroopassa. Katsaus Euroopan valtioiden perhepolitiikkaan 1980-luvun lopulla. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D, nro 26/1991. Vammala 1991. 54 s.
- Hurri, Heikki et al.:** Pitkäaikaistyöttömien profiilija seurantatutkimus. Työpoliittinen tutkimus, 40. Työministeriö. Helsinki 1993. 93 s.
- Intergraatio ja työmarkkinat.** Työhallinnon julkaisu 21. Tampere 1993. 116 s.
- Juuti, Pauli ja Varjoranta, Tomi:** Johtaminen, organisaatio ja yhteistoiminta metalliteollisuudessa. "Ei mitään uutta jos JOY:n mukaan ei toimita." Työpoliittinen tutkimus, 39. Työministeriö. Helsinki 1993. 183 s.
- Karjalainen, Eili:** Väestön ikääntyminen alueellisenä ilmiönä Suomessa. Population ageing as a regional phenomenon in Finland. University of Oulu, Research Institute of Northern Finland, Research Reports 111. Oulu 1993. 143 s.
- Koivisto, Tapio:** Työsuojelu ja osallistuva työorganisaatio. Työpoliittinen tutkimus, 53. Työministeriö. Helsinki 1993. 103 s.
- Myrskylä, Pekka:** Keistä tuli työttömiä? Selvitys työttömien työnhakijoiden taustoista. Työpoliittinen tutkimus, 43. Työministeriö. Helsinki 1993. 26 s.
- Nieminen, Armas:** Suomalaisen aviorakkauden ja seksuaalisuuden historia. Avioliitto- ja seksuaalikeskymyksiä suomalaisen hengenelämän ja yhteiskunnan murroksessa sääty-yhteiskunnan ajoilta nykypäivään. Väestöntutkimuslaitoksen julkaisusarja D, nro 27/1993. Vammala 1993. 128 s.
- Nummenmaa, Anna-Raija:** Toisen sukupuolen ammatti nuoren koulutusvalintana. Työpoliittinen tutkimus, 31. Työministeriö. Helsinki 1992. 137 s.
- Nummenmaa, Anna-Raija; Tarkiainen, Ari:** Koulutuksen ulkopuolella oleva nuori. Työpoliittinen tutkimus, 44. Työministeriö. Helsinki 1993. 88 s.
- Pekkola, Juhani:** Etätöyön soveltaminen henkilökohdallisella, tuotanto-organisaation ja työmarkkinajärjestelmän tasolla. Työpoliittinen tutkimus, 47. Työministeriö. Helsinki 1993. 293 s.
- Pekkola, Juhani (ed.):** Telework – a new touch. Flexiwork perspectives in the European and Nordic labour markets. International telework seminar in Helsinki 18–19th May 1993 arranged by Ministry of Labour. Työhallinnon julkaisu 39. Tampere 1993. 173 s.
- Perheen puolesta.** Väestöliitto 1941–1991. Keuruu 1991. 286 s.
- Saarinen, Mikael; Huuhtanen, Pekka; Lindström, Kari:** Tulosjohtaminen ja henkinen hyvinvointi työhallinnossa. Raportti vuoden 1992 kyselytutkimuksesta. Työpoliittinen tutkimus, 49. Työministeriö. Helsinki 1993. 48 s.
- Santamäki-Vuori, Tuire; Sauramo, Pekka:** Lama ja nuorisotyöttömyys. Työpoliittinen tutkimus, 45. Työministeriö. Helsinki 1993. 63 s.
- Suikkanen, Asko; Viinämäki, Leena:** Jatkuvan opiskelun välttämättömyys? Tutkimus aikuisena opiskelun tilanteista epävakaistuvilla työmarkkinoilla. Työpoliittinen tutkimus, 42. Työministeriö. Helsinki 1993. 124 s.
- Sumelahti, Juha:** Työympäristömääräysten ja työsuojeluhallinnon hankkeiden taloudellisten vaikutusten arvioiminen. Vaikutusanalyysin laadinnan opas. Työpoliittinen tutkimus, 51. Työministeriö. Helsinki 1993. 78 s.
- Sääski, Niilo:** Työttömien seuranta 1989–1991. Työpoliittinen tutkimus, 37. Työministeriö. Helsinki 1992. 54 s.
- Timonen, Sakari:** Paikallisen sopiminen yrityksissä. Tutkimus työehtosopimusten luonteisten paikallisten ratkaisujen mahdollisuuksista. Työpoliittinen tutkimus, 56. Työministeriö. Helsinki 1993. 204 s.
- Työelämän laatu -ryhmän raportti.** Työpoliittinen tutkimus, 41. Työministeriö. Helsinki 1993.
- Työelämän tutkimuspolitiikan neuvottelukunnan toimintakertomus vuosilta 1990–1992.** Työpoliittinen tutkimus, 35. Työministeriö. Helsinki 1993. 53 s.
- Ylöstalo, Pekka et al.:** Työolobarometri, lokakuu 1992. Työpoliittinen tutkimus, 38. Työministeriö. Helsinki 1992. 158 s.

Tietoa sukututkimuksesta

Tilaa nyt!

**Tietoa sukututkimuksen
tekemisestä (31 s.)**

**Infohäfte om
släktforskning (31 s.)**

**Information leaflet on
genealogy (31 p.)**

FIM 10,00/USD 3,00

**Siirtolaisuusinstituutti
Migrationsinstitutet
Institute of Migration**

**Piispankatu 3,
20500 Turku, Finland**

**tel. 921-23 17 536
fax 921-23 33 460**

Löydä juuresi • Finn dina rötter • Find Your Roots